

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2567

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ธัญญา เตียวย่อง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านขุนแตะ ตำบลคอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ธัญญา เตียวย่อง

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.นภารัตน์ เวชสิทธิ์นิรภัย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สายสกุล พองมูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังสดาล กนกหงษ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์คะทัศน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีเงินยวง)

รองอธิการบดี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวธัญญา เตียวย่อง
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.นภารักษ์ เวทสิทธิ์นिरภัย

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) ปัญหา และข้อเสนอแนะของการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 244 คน ซึ่งได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร เก็บรวบรวมโดยใช้แบบทดสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 43 ปี สถานภาพสมรสโดยมากจบการศึกษาที่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 10 ไร่ รายได้ในครัวเรือนเฉลี่ยที่ 99,090 บาทต่อปี มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเฉลี่ย 2 ช่องทาง และส่วนมากเป็นประชาชนดั้งเดิม ระยะเวลาที่ประชาชนอยู่อาศัยในชุมชนเฉลี่ย 40 ปี โดยมีทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) และการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยว พบว่ามีทั้งหมด 9 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอายุ ระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน ช่องทางในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญ คือ 1) ควรมีเจ้าหน้าที่จากภาครัฐหรือเอกชนเข้ามาอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้ประชาชนได้รับความรู้ และเกิดความเข้าใจในการทำ การท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และทรัพยากรที่มีในชุมชนเพื่อประโยชน์สูงสุด 2) ควรส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิตในชุมชนให้เป็นกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวในชุมชนตามฤดูกาลหรือประเพณี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในชุมชน และมีการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากชุมชน และเอกลักษณ์อัตลักษณ์ของชุมชนผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวโดยชุมชน, การเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม, ชุมชนบ้านขุนแตะ

Title	FACTORS AFFECTING THE DECISION TO JOIN THE BAN KHUN TAE COMMUNITY TOURISM GROUP, DOI KAE SUB-DISTRICT, CHOM THONG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE
Author	Miss thanancha tiawyong
Degree	Master of Science in Agricultural Extension and Rural Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Napharat Vetchasitniraphai

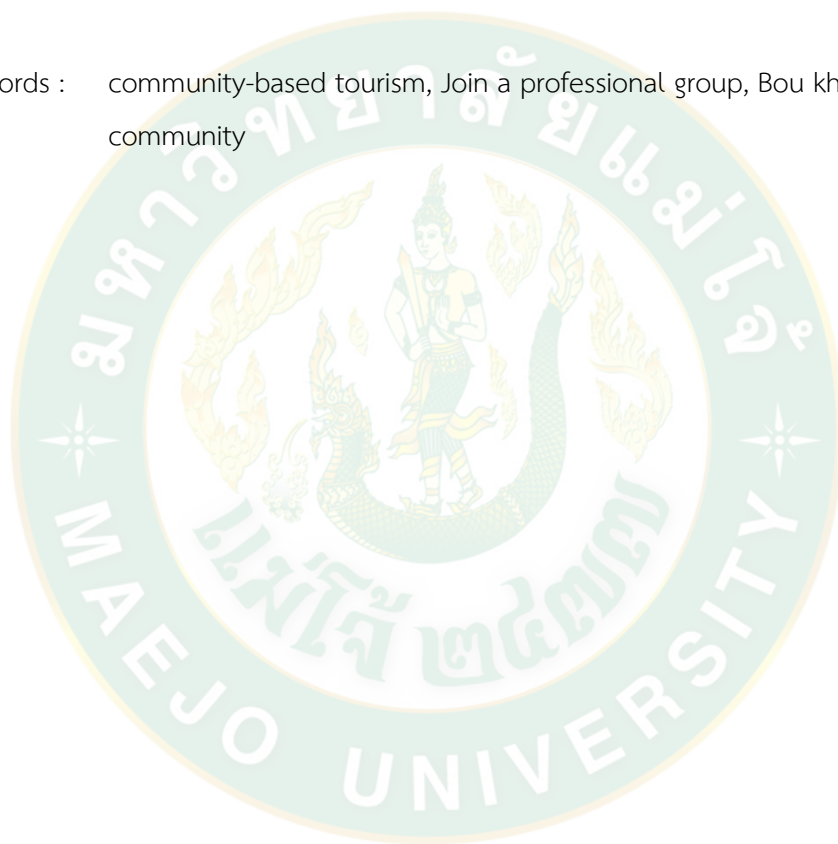
ABSTRACT

This study was conducted to explore: 1) socio-economic attributes of people in Ban Khuntae community, Doikaew sub-district, Chom Thong district, Ching Moi province; 2) factors affecting the decision to join the community-based tourism center of the community; and 3) problems encountered in joining the community-based tourism of the people there. The sample group consisted of 244 people in Ban Khuntae community, A set of questionnaires was used for data collection and analyzed by using descriptive statistics and chi-square.

Results of the study found that the majority of the people in Ban Khun Tae community were female, with an average age of 43 years, and a percentage of marital status. Most of them completed lower secondary education. The average household members were 4 people, the average household labor was 2 people, the average land area was 10 rai, the average household income was 99,090 baht per year, the average news about community tourism was 2 channels, and most of them were indigenous people. The average length of time that people lived in the community was 40 years. Their attitude towards joining the community tourism group was at a moderate level (an average of 3.36), their compliance with the reference group in joining the community tourism group was at a moderate level (an average of 3.10), and their self-awareness towards joining the community tourism group was at a moderate level (an average of 2.90). that 8 factors had an effect on the decision to join the community-based tourism careers. They were household workers number with a statistical significance level. at 0.05 and. age, educational attainment, household incomes, information perception channels, duration of

residence in the community, attitudes toward community-based tourism, reference group compliance and self-perception about their ability with a statistical significance level at 0.01. The following were suggestions: 1) Public and private sector personnel should hold a training on knowledge about community-based tourism and use of local resources for a highest benefit. 2) Community way of life culture and tradition should be promoted as tourism as to attract tourists. 3) Community products and identities should be presented through various media to interest tourists to admire and experience it.

Keywords : community-based tourism, Join a professional group, Bou khuntre community

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. นภารัตน์ เวชสิทธิ์นิรภัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สายสกุล พองมูล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังสดาล กนกหงษ์ ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คอยคำปรึกษา ชี้แนะ สนับสนุนแนวทางในการทำวิจัยมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์คะทักส์ ที่ช่วยแนะแนวทางการทำงานวิจัย ตลอดจนคณาจารย์และบุคลากร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขในการทำวิทยานิพนธ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

มากไปกว่านั้นขอขอบคุณ คณะเจ้าหน้าที่โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริบ้านขุนแตะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานกับประชาชนในชุมชน และขอขอบพระคุณประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดผู้ศึกษาขอบพระคุณ บิดามารดา ป้า ที่ได้อบรม สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาของผู้ศึกษาด้วยความรักและความปรารถนาดีโดยตลอดมา และขอขอบพระคุณ นางสาวกาญจนา เตียวย่อง อาของผู้ศึกษาที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ผู้ศึกษา ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียน ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่คอยดูแลและเป็นกำลังใจ สนับสนุนให้การศึกษาสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

ธัญญา เตียวย่อง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญ	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 ทฤษฎีแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีการตัดสินใจ	6
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	17
แนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	21
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	27
สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านขุนแตะ ต.ดอยแก้ว อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	41
วิจัยที่เกี่ยวข้อง	43

ภาคสรุป	46
กรอบแนวคิดในการวิจัย	48
สมมติฐานการวิจัย	49
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	50
สถานที่ดำเนินการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การทดสอบเครื่องมือ	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิจัย	60
ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในชุมชน บ้านขุน แตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	60
ตอนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในเข้า ร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	67
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุน แตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	79
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอย แก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	87
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	98

ภาคผนวก.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	114

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของชุดคำถามในแต่ละด้าน	56
ตารางที่ 2 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปส่วนบุคคล	62
ตารางที่ 3 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ.....	64
ตารางที่ 4 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางสังคม.....	66
ตารางที่ 5 ทศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอกแก้ว อำเภอ จอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.....	68
ตารางที่ 6 ภาพรวมระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.....	70
ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านองค์กร	72
ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านครอบครัว	73
ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านเพื่อน	74
ตารางที่ 10 ภาพรวมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	75
ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วม อาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง.....	77
ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วม อาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน การรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	78
ตารางที่ 13 ข้อมูลการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	79
ตารางที่ 14 ลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านขุนแตะ	83

ตารางที่ 15 ลักษณะทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ	84
ตารางที่ 16 ลักษณะทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ	85
ตารางที่ 17 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ	86

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	กล่องเครื่องมือ 9+1 Building Blocks พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม..	33
ภาพที่ 2	แผนยุทธศาสตร์ CBT Thailand ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว หรือทำให้การท่องเที่ยวไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้นหรือนเน้นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว แต่มีวัตถุประสงค์ในการ ‘ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน’	35
ภาพที่ 3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
ภาพที่ 4	แผนที่ตำบลดอยแก้ว.....	50

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญ

จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566) ภาครัฐได้กำหนดให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนท้องถิ่น โดยหน่วยงานรัฐสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism: CBT) เป็นหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรม วิถีชีวิต รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน การท่องเที่ยวลักษณะนี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการจัดการและดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจวางแผน จัดการ และสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านทรัพยากรและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจสังคมให้กับชุมชน ซึ่งภาคเหนือของประเทศไทยได้มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันประเด็นสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวและบริการที่มีศักยภาพของภาคให้มีคุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกระจายประโยชน์สู่ชุมชน

โดยจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองศูนย์กลางของภูมิภาคเหนือตอนบนจึงถูกจัดวางให้เป็นเมืองศูนย์กลางการพัฒนาในทุกมิติ เป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษา มีภูมิอากาศที่เหมาะสม มีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ รวมทั้งยังมีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ ทางบกและทางอากาศ ประกอบกับด้วยความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานทำให้มีความโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณีที่มีเอกลักษณ์ล้านนา สืบสานเสน่ห์ความเป็นล้านนาจากรุ่นสู่รุ่น สร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือนมีรูปลักษณ์และทั้งนี้แผนพัฒนาจังหวัดจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2566 - 2570) (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2566) มีวิสัยทัศน์ คือ “นครแห่งชีวิต และความมั่งคั่ง” ในการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นเมืองที่ให้ความสุขและชีวิตที่มีคุณค่า แก่ผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือน ในฐานะเมืองที่น่าอยู่และน่าท่องเที่ยวในระดับโลก พร้อมกับเป็นประตูการค้าการลงทุนสู่สากล เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ในแต่ละมิติการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตความมั่นคงทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โดยที่บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งในชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งยังคงรักษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างดี ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร โดยทำการ

เพาะปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น ข้าวที่ใช้สำหรับการบริโภค และพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ กาแฟ พลับ
กะหล่ำ และถั่วลิสง รายได้หลักของชุมชนจึงมาจากการทำการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการรับจ้างเพื่อ
เสริมรายได้ให้แก่ครัวเรือนและด้วยลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่
โดดเด่น รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ชุมชนจึงเริ่มพัฒนาอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้น
เพื่อเพิ่มช่องทางรายได้และส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น และยังมีพื้นที่
โดยรอบมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ อาทิ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริของสมเด็จพระ
นางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ดอยผ้าขาน้อย น้ำตกเซอเดอะ บ้านห้วยส้มป่อย บ้านไร่ไฮเดรนเยีย
และภูตะวัน (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2551) แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้เสริมสร้างศักยภาพให้ชุมชน
สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้เสริม
จากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของ
ประชาชนในบ้านขุนแตะยังคงเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาอย่างละเอียด เนื่องจากการเข้าร่วมของประชาชน
เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานในระยะยาว การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงปัจจัย
ต่าง ๆ ที่ส่งต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเป็น
แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน
โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชน
บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ
องค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบ้านขุนแตะให้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน และจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มรายได้ และ
ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของชุมชนในระยะยาว ทั้งนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตยังสามารถ
ขยายไปสู่การท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ
ชุมชนที่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประชาชนในพื้นที่ การนำรูปแบบการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาผสานเข้ากับการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้าง
มูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของชุมชน ส่งเสริมการตลาดและการกระจายรายได้ให้กับเกษตรกร
ในพื้นที่อย่างยั่งยืน

คำถามการวิจัย

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะอย่างไร
2. ผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีปัจจัยอะไรบ้าง
3. คนในชุมชนมีปัญหา อุปสรรค และเสนอแนวทางปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยประชาชนชุมชนของบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหา และเสนอแนะของการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวประชาชนชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด
2. ผู้สนใจสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ นี้มีขอบเขตเนื้อหาเพื่อศึกษา ครอบคลุมถึง ทักษะคนที่มีการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางสังคมและลักษณะเศรษฐกิจของประชาชน และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่การเก็บข้อมูลในหมู่บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 833 ราย

นิยามศัพท์

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง สาเหตุหรือแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม อาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางการท่องเที่ยวโดยสมาชิกในชุมชน จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อ ชุมชน และชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการ เรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

ทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง มุมมองหรือความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ประชาชนในชุมชนรู้สึกเห็นด้วยกับคำแนะนำหรือเห็น การเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของด้านองค์กรด้านครอบครัว และด้านเพื่อน

การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การรู้จักศักยภาพในการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพ ท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหา การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และความรู้ในการเข้า ร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน

บทที่ 2

ทฤษฎีแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยของประชาชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการวิจัย โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. ทฤษฎีการตัดสินใจ
2. ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
6. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
7. สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านขุนแตะ ต.ดอยแก้ว อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. ภาคสรุป
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย
11. สมมติฐานการวิจัย

ทฤษฎีการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

เศาวนิต เศาณานนท์ (ม.ป.ป. อ้างใน รัฐชาติ พรธชา, 2558) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจ คือ การเลือกทางใดทางหนึ่งจากตัวเลือกหลาย ๆ ทางเลือกโดยการพิจารณาทางเลือกหรือทำการประเมินทางเลือกให้ดีกว่าตัดสินใจว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2555 อ้างใน รัฐชาติ พรธชา, 2558) ได้ให้ความหมายการตัดสินใจ คือ กระบวนการเลือกปฏิบัติและไม่เลือกปฏิบัติอย่างหนึ่งโดยประเมินจากประสบการณ์ข้อมูลจากข้อเท็จจริงประกอบกับการตัดสินใจเพื่อให้ได้ทางเลือกที่ตรงตามความต้องการของเรามากที่สุด

Oppenheim (1976) การตัดสินใจ คือ การประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างรอบครอบก่อนลงมือปฏิบัติกระบวนการตัดสินใจจึงมีความสำคัญในการประเมินต่อสถานการณ์นั้น ๆ

ประเภทของการตัดสินใจ

สามารถจำแนกประเภทของการตัดสินใจออกเป็น 2 ประเภท

1. การตัดสินใจส่วนบุคคลเป็นการตัดสินใจเพียงผู้เดียว
2. การตัดสินใจแบบกลุ่มเป็นการตัดสินใจร่วมกันหลายๆคน

ประเภทของการตัดสินใจออกเป็น 2 ประเภท (สมยศ นาวิการ, 2536) ดังนี้

1. การตัดสินใจภายใต้ความแน่นอนผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูลมากพอที่จะมองเห็นผลลัพธ์ที่แน่นอนในการตัดสินใจของเขา
2. การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยงเป็นการตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจไม่มั่นใจในผลลัพธ์เพราะใช้ความน่าจะเป็นในการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจมีด้วยกัน 4 ขั้นตอน (Simon, 1977) ดังนี้

1. การค้นหาข่าวสาร ได้แก่ การค้นหาข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ และรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจ
2. กิจกรรมออกแบบ ได้แก่ การค้นหาจัดตั้งและวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นทางออกของการตัดสินใจในประเด็นหรือปัญหาที่ต้องการตัดสินใจ
3. กิจกรรมเลือก ได้แก่ การดำเนินการตัดสินใจเลือกหนทางใดหนทางหนึ่งจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ที่ได้ค้นคว้ามาแล้วในกิจกรรมออกแบบและเป็นหนทางที่สามารถเป็นไปได้
4. ขั้นประเมินและทบทวน เป็นขั้นตอนที่จะทบทวนและประเมินผลถึงหนทางที่ได้เลือกไว้แล้ว

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

การตัดสินใจของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ซึ่งมีผลมาจากความแตกต่างทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล จึงทำให้การตัดสินใจของแต่ละบุคคลต่างกันออกไป โดยมีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของแต่ละบุคคล จึงประกอบด้วย 4 ปัจจัย (ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์, 2552) ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

การตัดสินใจเลือกอาชีพได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะส่วนบุคคลของแต่ละด้านดังนี้

- 1.1 เพศ เป็นแรงขับหรือแรงกระตุ้นภายในร่างกายที่ทำให้เกิดความต้องการเมื่อรู้สึกต้องถึงความต้องการมากพอที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา
- 1.2 วงจรชีวิตครอบครัว ขั้นตอนในการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลมีอิทธิพลต่อทัศนคติและค่านิยมของแต่ละบุคคล
- 1.3 รายได้ รายได้หรือโอกาสทางเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจ เช่น รายได้ต่อเดือนและการออมเงิน
- 1.4 การศึกษา ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีการตัดสินใจที่สุ่มมีเหตุมีผลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย
- 1.5 ค่านิยมและรูปแบบในการดำรงชีวิต มีผลต่อความคิดเห็น ความสนใจ ความนิยมในเรื่องนั้น ๆ หรือรูปแบบของการดำรงชีวิตที่แสดงออกในรูปแบบของกิจกรรมนั้น ๆ

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา

การตัดสินใจของแต่ละบุคคลมาจากจิตวิทยา ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจจึงประกอบด้วย

- 2.1 การรับรู้ เป็นการรับรู้ของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นปัจจัยภายใน เช่น ประสบการณ์และความเชื่อ
- 2.2 การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการสั่งสอนประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
- 2.3 ความเชื่อ เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือการยึดถือสิ่งหนึ่งที่เกิดจากประสบการณ์ในอดีต
- 2.4 ทัศนคติ เป็นความรู้สึกนึกคิดของตัวบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 2.5 การจูงใจ เป็นพลังกระตุ้นที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งทำให้ตัวบุคคลเลือกปฏิบัติ การกระตุ้นภายในตัวบุคคลอาจเกิดจากปัจจัยภายนอกได้

3. ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยทางด้านสังคมซึ่งเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ลักษณะทางสังคมประกอบไปด้วย

- 3.1 กลุ่มอ้างอิง เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับมีอิทธิพลต่อ ทัศนคติ ความคิดเห็นและค่านิยมของบุคคลในกลุ่มอ้างอิง ซึ่งบุคคลต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม จึงต้องปฏิบัติตามและยอมรับความคิดเห็นจากกลุ่มอ้างอิง

3.2 ครอบครัว บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ ความคิด และ ค่านิยมของบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของครอบครัว

3.3 บทบาทและสถานะ บุคคลจะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง องค์กรและสถาบันต่าง ๆ บุคคลจะมีสถานะที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ฉะนั้นในการตัดสินใจมักจะมี บทบาทหลายบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของตนเอง และผู้อื่นด้วย

4. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่สังคมเชื่อถือว่า เป็นสิ่งดีงามและยอมรับมาปฏิบัติ เพื่อให้ สังคมดำเนินและมีการพัฒนาไปได้ด้วยดี บุคคลในสังคมเดียวกัน จึงยึดถือและปฏิบัติตามวัฒนธรรม เพื่อการอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพัน บุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกัน วัฒนธรรมเป็น สิ่งที่กำหนดความต้องการพื้นฐานและพฤติกรรมของบุคคลโดย บุคคลจะเรียนรู้เรื่องค่านิยม ทัศนคติ ความชอบ การรับรู้ และมีพฤติกรรมอย่างไรวั้น จะต้องผ่าน กระบวนการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ ครอบครัว และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม คนที่อยู่ในวัฒนธรรมต่างกัน ย่อมมีพฤติกรรมการตัดสินใจที่ แตกต่างกันไป

ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักทฤษฎีปัญญาสังคมเป็นผู้สร้างทฤษฎีการรับรู้ ความสามารถของตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) แบนดูรา กล่าวว่ามนุษย์มีพื้นฐานและมีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงชีวิตของตนเองอยู่เสมอ สภาพสังคมที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของเขา และความเชื่อในความสามารถของตนก็เป็น ตัวกำหนดที่สำคัญตัวหนึ่งต่อการปฏิบัติของมนุษย์ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ซึ่งความรู้และ ทักษะคือสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้แต่ก็ยังไม่เพียงพอ เพราะมนุษย์เรายังไม่ ปฏิบัติดีที่สุดแม้ว่าเขาจะรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง ถ้าเขาไม่เชื่อว่าตนมีความสามารถพอที่จะกระทำได้ (วิลาลักษณ์ ชั่ววลี, 2538)

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) เชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีผลกับการ กระทำของบุคคล ซึ่งบุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจจะมีการแสดงออกที่แตกต่าง กัน ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกันในคนเดียวก็เช่นกันถ้าการ รับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมา แตกต่างกันไป ซึ่ง แบนดูรา เห็นว่าความสามารถของแต่ละคนนั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตาม

สถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่จะกำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของตนในสถานการณ์นั้น ๆ นั่นเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2541)

ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy)

อุทัยวรรณ จันทรประภาพ (2547) ได้ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลประเมินตัดสินเกี่ยวกับความสามารถในตนเองว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการและแสดงพฤติกรรมบางอย่างให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด การรับรู้ความสามารถในตนเองนี้จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเลือกแสดงพฤติกรรมในกิจกรรมต่าง ๆ และความพยายามที่จะแสดงพฤติกรรมในกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง

ณัชชามน แสงสุข (2550) ได้ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความคิดหรือความรู้สึกที่บุคคลพิจารณาว่าตนเองมีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างให้ประสบความสำเร็จได้หรือไม่หรือตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับใด จึงจะส่งผลถึงการตัดสินใจที่จะเลือกแสดงหรือไม่เลือกแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

ดรุณี คลีบัวแก้ว (2554) ได้ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามผลการปฏิบัติงานเดิมที่กำหนดไว้ได้มากหรือน้อยเพียงใดและตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับใด

องค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1997) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และทำการหาความเที่ยงตรงของโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งผลการศึกษาของแบนดูราพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การรับรู้ความสามารถของตนเองทางด้านการเรียนหรือทางวิชาการ (Academic self efficacy) ซึ่งรวมข้อวัดที่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถต่อการจัดการการเรียนรู้ของตนเองจัดการกับการเรียนในวิชา และจัดการกับความคาดหวังทางการเรียนของตนเอง บิดามารดา และครู
2. การรับรู้ความสามารถของตนเองทางสังคม (Social self-efficacy) ข้อวัดขององค์ประกอบนี้เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในเรื่องความสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อน การยืนหยัดในตนเอง
3. การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง (Self-regulatory efficacy) ซึ่งวัดจาก ข้อวัดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถที่จะอดทนต่อความกดดันจากครอบครัว เพื่อน และการรับมือกับเรื่องที่มีความเสี่ยงสูง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเฉพาะในองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถของทางสังคม (Social self-efficacy) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา

อิทธิพลและบทบาทของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี (2538) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวกำหนดในเรื่องต่อไปนี้

1. กระบวนการรู้คิด (cognitive process) การรับรู้ความสามารถของตนมี ผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนผลการปฏิบัติงานได้บุคคลจะตีความสถานการณ์ และคาดการณ์ในอนาคตอย่างไรขึ้นอยู่กับว่าเขามีความเชื่อในความสามารถของตนเองอย่างไร คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถสูงจะมองสถานการณ์ที่เขาพบว่าเป็นโอกาส เขาจะมองภาพความสำเร็จและให้เป็นสิ่งนำทางการกระทำของเขา ส่วนคนที่ตัดสินว่าตนเองด้อยความสามารถจะตีความสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นความเสี่ยง และมีแนวโน้มที่จะมองเห็นภาพความล้มเหลวอยู่ในอนาคต การคิดในทางลบของผู้ที่รู้สึกว่าคุณด้อยความสามารถจะทำลายแรงจูงใจในตนเอง และทำลายการปฏิบัติงานด้วย เพราะเป็นการยากที่บุคคลจะประสบความสำเร็จอย่างสงสยในความสามารถของตนเองอยู่
2. กระบวนการจูงใจ (motivation process) ความสามารถที่จะจูงใจตนเองและการกระทำที่ตั้งเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด ขณะที่คาดการณ์ในอนาคตจะทำให้เกิดแรงจูงใจและการควบคุมการกระทำของตนเองได้กล่าว คือ สิ่งที่คุณคิดเอาไว้ล่วงหน้าจะถูกเปลี่ยนให้เป็นสิ่งจูงใจและการกระทำซึ่งจะถูกควบคุมด้วยกระบวนการกำกับตนเอง แรงจูงใจส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการคิด และความเชื่อในความสามารถของตนเองก็จะมีบทบาทสำคัญในการคิดที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองและตั้งเป้าหมายไวสูงจะมีแรงจูงใจในการกระทำและจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสยในความสามารถของตนเอง
3. กระบวนการด้านความรู้สึก (affective process) การรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถมีผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์โดยผ่านการควบคุมตนเองทางด้านการคิด การกระทำ และความรู้สึก ในด้านการคิด ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีความเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบได้ และมีผลต่อการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะควบคุมความคิดทางลบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ด้วย ด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนเองจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ส่วนด้านความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำให้สภาวะทางอารมณ์ของคุณที่ไม่ดีให้ดีขึ้นได้หรือไม่

4. กระบวนการเลือก (selection process) บุคคลที่มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรม และสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา และบุคคลจะกระทำกิจกรรม และเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่ามีความสามารถที่จะจัดการได้ผู้ที่ยังมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะเลือกกิจกรรมที่ยังมีความท้าทาย

การพัฒนามาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

Taylor and Betz (1983) ได้พัฒนามาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ออาชีพ ซึ่งการพัฒนามาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเป็นการวัดความมั่นใจของแต่ละบุคคลว่าบุคคลนั้นมีความมั่นใจในตนเองมากน้อยเพียงใดก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ๆ โดยมาตรวัดนี้มีโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ

1. การประเมินตนเอง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ
3. การตั้งเป้าหมาย
4. การวางแผน
5. การแก้ปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับการแสดงพฤติกรรม

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคล คือ ในการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา นั้นถ้าบุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองสูงก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นสูง ในขณะเดียวกันถ้าบุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองต่ำก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่ำ หรืออาจจะไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเลย แบนดูรา กล่าวว่า ถึงแม้การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแต่ก็มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ด้วย ได้แก่ (Bandura, 1986)

1. ขาดสิ่งจูงใจ หรือถูกสถานการณ์ภายนอกบังคับให้กระทำ กล่าวคือ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงอาจจะไม่แสดงพฤติกรรม หากขาดสิ่งจูงใจ หรือปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวยให้กระทำหรือบุคคลไม่เต็มใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น
2. การตัดสินใจที่ตามมาผิดพลาดไป กล่าวคือ การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่ตนเองจะได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้นผิดพลาดไป จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่ตนจะแสดงพฤติกรรมนั้น อาจทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะไม่แสดงพฤติกรรม

3. ความไม่ทันเหตุการณ์ในการประเมินความสามารถของตนเอง เนื่องจากประสบการณ์ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถ้าหากบุคคลไม่ได้ประเมินตนเองตลอดเวลาจะทำให้บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนผิดพลาดไป มีผลทำให้บุคคลไม่แสดงพฤติกรรม

4. บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยภาพรวมสูง อาจจะไม่แสดงพฤติกรรมออกมา เมื่อให้เขากระทำพฤติกรรมที่เป็นทักษะย่อย 1 ของสถานการณ์นั้น เพราะเห็นว่าไม่มีความสำคัญ

5. การประเมินความสำคัญของทักษะย่อยที่จำเป็นต้องใช้ในการแสดงพฤติกรรมผิดพลาด กล่าวคือ ถ้าบุคคลคิดว่าตนเองขาดทักษะหรือมีทักษะในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอ บุคคลไม่แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา

6. เป้าหมายของการกระทำมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน และเป้าหมายนั้นไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือยากเกินไป อาจทำให้บุคคลไม่แสดงพฤติกรรมออกมา

7. การรู้จักตนเองที่ไม่ถูกต้อง บุคคลที่รู้จักตนเองไม่ถูกต้องอาจจะเป็นผลมาจากการกระทำที่มีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน หรืออาจถูกบังคับให้กระทำหรือได้รับข้อมูลภายนอกมาอย่างไม่ถูกต้อง ก็มีผลทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะไม่แสดงพฤติกรรมออกมาได้

แหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถของตน

Bandura (1986) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของบุคคลนั้น พัฒนามาจากปัจจัย 4 ประการ คือ

1. ความสำเร็จจากการกระทำ (Enactive Attainment) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการรับรู้ความสามารถของตน เพราะเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยตรง การประสบความสำเร็จจะช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเพิ่มมากขึ้น ตรงกันข้ามกับความล้มเหลวจะทำให้บุคคลประเมินการรับรู้ความสามารถของตนลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวเคยเกิดขึ้นมาก่อนหน้าแล้ว และไม่ได้สะท้อนให้บุคคลได้เห็นว่าความล้มเหลวนั้นเกิดจากพยายามหรือการขัดขวางจากสภาพแวดล้อมภายนอก บุคคลก็จะประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในระดับต่ำไว้ก่อน การให้น้ำหนักกับประสบการณ์ใหม่น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับธรรมชาติและ ความเข้มข้นของการรับรู้ความสามารถเดิมที่มีอยู่ด้วย

2. การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experience) การประเมินการรับรู้ความสามารถของตน ส่วนหนึ่งมาจากการได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น เมื่อบุคคลได้เห็นตัวอย่างจากบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองกระทำพฤติกรรมแล้วได้รับผลสำเร็จ จะทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งบุคคลนั้นจะมองว่าผู้อื่นที่มีความสามารถเท่ากันหรือใกล้เคียงกันกับตนเองทำได้ บุคคลก็จะรู้สึกว่าคุณสามารถทำได้เช่นกัน ในขณะเดียวกันถ้าได้เห็นบุคคลอื่นที่มี

ลักษณะคล้ายกับตนเองประสบความสำเร็จหรือไม่ หรือประหมัด
ความสามารถของตนเองลดลง การรับรู้ความสามารถของตนเองก็อาจเปลี่ยนไป

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) การพูดชักจูงเป็นวิธีการที่ใช้กันอย่าง
แพร่หลาย ทำให้บุคคลเชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมให้ประสบความสำเร็จได้ การพูด
ชักจูงเป็นการพยายามใช้ถ้อยคำทำให้บุคคลมีความมั่นใจที่จะกระทำพฤติกรรม ซึ่งจะส่งผลให้มีการ
รับรู้ความสามารถของตนเพิ่มขึ้น การพูดชักจูงที่ได้ผลมากชิ้นนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ การพูด
เรื่องที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง อาจทำลายความรู้สึกของผู้ฟังว่าตนไม่มีความสามารถ

4. สภาวะทางกาย (Physiological State) บุคคลมักใช้ข้อมูลจากสภาวะทางกายในการ
ตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตน ถ้าร่างกายอยู่ในสภาวะที่พร้อมก็สามารถกระทำพฤติกรรมได้
ตามเป้าหมาย แต่ถ้าร่างกายถูกกระตุ้นมากเกินไปโดยเฉพาะทางด้านอารมณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดความ
กลัว วิดกกังวล หรืออยู่ในสภาวะของความเครียด เป็นเหตุให้มีการรับรู้ความสามารถของตนลดลง
การฝึกให้บุคคลลดสภาวะกระตุ้นทางอารมณ์ได้จะช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตน

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

Vroom (1964 อ้างใน ดาริน ปฏิเมธีธรรม, 2556) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจในการ
ปฏิบัติงาน ว่าเป็นการเต็มใจในการทำงานโดยตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุ
เป้าหมายขององค์กร ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะจูงใจพนักงาน โดยกำหนดทิศทางเพื่อให้การ
ทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สามารถกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยในการผลักดันให้พนักงานมี
ความปรารถนาที่จะทำกิจกรรม

มัลลิกา ต้นสอน (อ้างใน จารุณี สารนอก, 2553) ให้ความหมายว่าแรงจูงใจ คือ ความยินดี
และเต็มใจที่บุคคลจะทุ่มเทความพยายาม เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย บุคคลที่มีแรงจูงใจจะ
แสดงออกมาในการแสดงพฤติกรรมด้วยความกระตือรือร้น มีทิศทางที่เด่นชัด และไม่ย่อท้อเมื่อเผชิญ
กับอุปสรรคหรือปัญหา

Stephen Robbins (อ้างใน สุภาภรณ์ แก่นจันทร์, 2553) ให้ความหมายว่าแรงจูงใจคือ
ความตั้งใจของบุคคลหนึ่งที่จะใช้กำลังและความสามารถของตนเองในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ
ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยแรงจูงใจนั้นจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ก่อให้เกิด
พลังและทิศทางในการกระทำการบางอย่าง

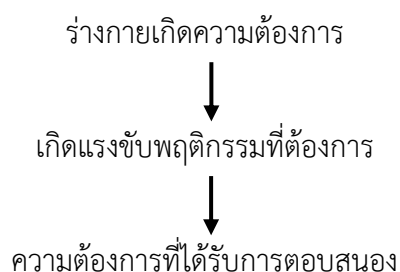
Kotler et al. (2002) รายงานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) หรือ แรงขับเคลื่อน (Drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกันความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (Biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิว กระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (Psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (Recognition) การยกย่อง (Esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (Belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด

ปัทมยา ศรีจันทร์ (2563) ให้ความหมาย คำว่า “แรงจูงใจ” เป็นกระบวนการที่ถูกกระตุ้นหรือโน้มน้าวจากสิ่งเร้าโดยบุคคลเพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ต่อสิ่งเร้านั้น ยกตัวอย่างเช่น หากเด็กนักเรียนได้เห็นบุคคลต้นแบบของตนประสบความสำเร็จจากสื่อต่าง ๆ ทำให้เด็กนักเรียนมีความสนใจ และต้องการที่จะเอาอย่างบุคคลต้นแบบคนนั้น และพยายามอย่างหนักที่จะประสบความสำเร็จให้ได้แบบที่บุคคลต้นแบบของตน

โชติกา ระโส (2555) ได้ให้ความหมายของ “แรงจูงใจ” ปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการหรือหมายถึงการที่บุคคลมีความปรารถนา หรือต้องการที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

ลำดับการเกิดแรงจูงใจ

บุญทวี ชันทะ (2550) ได้สรุปว่า การเกิดแรงจูงใจมีลำดับขั้นตอนที่เริ่มต้นมาจากมีสิ่งเร้าร่างกายเกิดความต้องการ ร่างการเกิดแรงขับ เกิดพฤติกรรมที่ต้องการเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วร่างกายก็จะกลับเข้าสู่สภาวะความชุ่มชื้นและค่อย ๆ เข้าสู่ภาวะปกติการจูงใจจึงมีขอบข่ายเป็นขั้นตอนดังนี้

ความสำคัญของการตั้งใจ

การตั้งใจมีอิทธิพลต่อผลผลิต ผลผลิตของงานจะมีคุณภาพดี มีปริมาณมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การตั้งใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานจึงจำเป็นต้องเข้าใจว่าอะไร คือ แรงจูงใจที่จะทำให้พนักงานทำงานอย่างเต็มที่ และไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายในการตั้งใจพนักงาน เพราะพนักงานตอบสนองต่องานและวิธีการทำงานขององค์กรแตกต่างกันการตั้งใจพนักงานจึงมีความสำคัญสามารถสรุปความสำคัญของการตั้งใจในการทำงาน ได้ดังนี้

1. พลัง (Energy) เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานใด ๆ ถ้าบุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานสูงย่อมทำให้ขยันขันแข็งกระตือรือร้นกระทำให้สำเร็จซึ่งตรงกันข้ามกับ บุคคลที่ทำงานประเภท "เช้าขาม เย็นขาม" ที่ทำงานเพียงเพื่อให้ผ่านไปวัน ๆ
2. ความพยายาม (Persistence) ทำให้บุคคลมีความมานะ อดทน บากบั่น คิดหาวิธีการนำความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานให้มากที่สุด ไม่ท้อถอยหรือลดความพยายามง่าย ๆ แม้งานจะมีอุปสรรคขัดขวาง และเมื่องานได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็มักคิดหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น
3. การเปลี่ยนแปลง (variability) รูปแบบการทำงานหรือวิธีการทำงานในบางครั้งก่อให้เกิดการค้นพบช่องทางดำเนินงานที่ดีกว่า หรือประสบผลสำเร็จมากกว่านักจิตวิทยาบางคนเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องหมายของความเจริญก้าวหน้าของบุคคลแสดงให้เห็นว่าบุคคลกำลังแสวงหาการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้ชีวิต บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงเมื่อสิ้นวันเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ใด ๆ หากไม่สำเร็จบุคคลก็มักพยายามค้นหาสิ่งผิดพลาด และพยายามแก้ไขให้ดีขึ้นในทุกวิถีทางซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานจนในที่สุดทำให้ค้นพบแนวทางที่เหมาะสมซึ่งอาจจะต่างไปจากแนวเดิม
4. บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงาน จะเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นทำงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และการมุ่งมั่นทำงานที่ตนรับผิดชอบให้เจริญก้าวหน้าจัดว่าบุคคลผู้นั้นมีจรรยาบรรณในการทำงาน (work ethics) ผู้มีจรรยาบรรณในการทำงานจะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบมั่นคงในหน้าที่ มีวินัยในการทำงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ ผู้มีลักษณะ ดังกล่าวนี้นี้ มักไม่มีเวลาเหลือพอที่จะคิดและทำในสิ่งที่ไม่ดี

ประเภทของแรงจูงใจ

เซอร์รีฟ (Sherif, 1956) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการทางด้านร่างกายเกี่ยวกับ อาหาร น้ำ การพักผ่อน การได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัย การได้รับความเพลิดเพลิน การลดความเคร่งเครียด แรงจูงใจทางด้านนี้จะสูงมากในวัยเด็กตอนต้น และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย

2. แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social Motivation) เป็นความต้องการที่มีผลมาจากด้านชีววิทยาของมนุษย์ในความต้องการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว เพื่อนฝูงในโรงเรียนเพื่อนร่วมงาน เป็นความต้องการส่วนบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมซึ่งบางวัฒนธรรมหรือบางสังคมจะมีอิทธิพลที่เข้มแข็งและเหนียวแน่นมาก

แรงจูงใจนั้นถ้าแบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรมโดยแบ่งออกเป็นได้ 2 ประเภท (กมตรัตน์ หล้าสุวงษ์, 2526; เชียรศรี วิวิธสิริ, 2527; ดวงเดือน พันธุนานวิน, 2528) คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ การที่บุคคลเลือกที่จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจแสดงพฤติกรรมบางอย่างด้วยเหตุผลและความชอบของตนเองเช่น ความพอใจความสำเร็จและความผิตหวัง นักจิตวิทยาเชื่อว่า แรงจูงใจภายในมีความสำคัญกว่าแรงจูงใจภายนอกเพราะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้มากกว่าเช่น ความพอใจความสำเร็จและความผิตหวัง เป็นต้น

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) คือ สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกทำให้มองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไปพฤติกรรมของบุคคลมักจะได้รับการจูงใจจากภายนอกเช่น การแข่งขัน การลงโทษ คะแนน เรียน เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายทัศนคติ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2540: 11-12) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude) มีความหมายว่า “เจตคติ” ซึ่งหมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือมากกว่า เป็นกริยาท่าทีความรู้สึกรวม ๆ ของบุคคลที่เกิดขึ้นจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจต่อระบบประสาทสัมผัสที่ไปสัมผัสกระทบต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวบุคคล โดยการแสดงออกมาพฤติกรรม การเห็นดีเห็นชอบหรือต่อต้านไม่เห็นดีเห็นชอบด้วยก็เป็นได้

Thurstone and Chave (1966: 6-7) ได้บอกว่า นอกจากนี้นี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของ “ทัศนคติ” ไว้ เช่น ทัศนคติ คือ ความรู้สึกและความคิดโดยรวมของบุคคล เป็นไปได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เช่น ความชอบหรือความอคติต่อข้อคิดเห็น ความกลัวความเชื่ออย่างมั่นคงที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยทัศนคติจะแสดงและสะท้อนออกมาทางความคิดเห็น (Opion) ดังนั้นจึงถือได้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงทัศนคติของบุคคลนั่นเอง

Mun (1962: 77) ได้ให้ความหมายของทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ต่าง ๆ และข้อเสนอใด ๆ รอบตัวบุคคลในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้านพฤติกรรมอย่างเดียว

ลัดดา กิติวิภาต (2532) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ (attitude) เป็นคำที่ใช้กันมากในวิชาจิตวิทยา สังคม มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า “aptus” แปลว่า โน้ม เอียง หรือ เหมาะสม นำมาใช้ในความหมายของทัศนคติ หมายถึง ท่าทีที่แสดงออกของบุคคลซึ่งบ่งถึงสภาพของจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึก หรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายกับคำว่า “ทัศนคติ”

English and English (1958: 3) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความคงที่ของการตอบสนอง หรือความพร้อมที่จะตอบสนองอย่างหนึ่งอย่างใดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

Zimbardo and Ebbesen (1970) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกในวิธีสอดคล้องกับความคิดและความรู้สึกของเรา

ดารณี พานทอง (2542) กล่าวว่า การแสดงออกทางทัศนคติสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ทัศนคติทางบวก (positive attitude) การแสดงความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ดี หรือยอมรับ ความพอใจ
2. ทัศนคติทางลบ (negative attitude) แสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ และไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ จะทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่าย ซิงซัง ต้องการหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น
3. การไม่แสดงออกทางทัศนคติ หรือมีทัศนคติเฉย ๆ (negative attitude) คือ มีทัศนคติเป็นกลางอาจจะเพราะว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ หรือในเรื่องนั้น ๆ เราไม่มีแนวโน้มทัศนคติอยู่เดิมหรือไม่มีแนวโน้มทางความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน

จะเห็นได้ว่าการแสดงออกของทัศนคตินั้น เกิดจากการก่อตัวของทัศนคติที่สะสมไว้เป็น ความคิดและความรู้สึก จนสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ตามทัศนคติต่อสิ่งนั้น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ เกิดจากค่านิยมและประสบการณ์ (ไพบุลย์ ม.ป.ป. อ่างใน วีระพล สุทธิพรพลางกูร และเฉลียว แก่นจันทร์, 2538)

1. ประสบการณ์ (Experience) คือการได้พบเห็นหรือทดลองของบุคคลนับเป็น ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง (Direct Experience) และการที่บุคคลได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านนับเป็น ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทางอ้อม (Indirect Experience)

2. ค่านิยม (Value) แต่ละบุคคลมีค่านิยม ในการตัดสินค่านิยมที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ สิ่งแวดล้อมรอบข้างของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของทัศนคติ

มีองค์ประกอบ 3 ประการ (สุมารัตน์ เป้ทุ่ง, 2554)

1. องค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive Component) ซึ่งแสดงออกมาจากการรับรู้ของบุคคล ต่อสิ่งรอบข้าง ถ้าเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงและเกิดทัศนคติที่ดี ในทางตรงข้าม ถ้าเกิดการรับรู้ในทางที่ไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง ยากไป ก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นสภาพทางอารมณ์ ณ ขณะนั้นที่บุคคลถูกเร้าจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งถ้าเราชอบ สบายใจ สนุก ก็จะเกิดทัศนคติที่ดีแต่ถ้าไม่ชอบ ไม่สนุก ถูกดูหมิ่น ถูกเยาะเย้ย ก็จะมีทัศนคติไปในทางลบ

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มของการกระทำ (Action Tendency Component) ซึ่งมีผลมาจากความคิดและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เช่น ถ้าทำสิ่งใดแล้วรู้สึกดี รู้สึกชอบก็จะทำให้มีแนวโน้มที่ไม่อยากจะทำมันอีก

องค์ประกอบของทัศนคติ

จากความหมายของทัศนคติดังกล่าวข้างต้น สามารถแยกทัศนคติออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive Component)

เป็นผลมาจากการรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ถ้าเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงจะเกิดทัศนคติไปในทางที่ดี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเกิดการรับรู้ในทางที่ไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง ยากไป ก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Components)

อารมณ์หรือความรู้สึกกับความคิดจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านนี้จึงประกอบด้วย การประเมินความรู้สึก ความชอบหรือการตอบสนองทางอารมณ์ที่มีต่อสิ่งของหรือบุคคล โดยจะออกมาในลักษณะความชอบหรือไม่ชอบหรือมีความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดี องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกจึงถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ความรู้สึกทางบวก (ความพึงพอใจ) เช่น ความเคารพนับถือ ความชอบพอ ความเห็นอกเห็นใจ เป็นต้น

2.2 ความรู้สึกทางลบ (ความไม่พึงพอใจ) เช่น ความกลัว ความรู้สึกรังเกียจ ถูกดูหมิ่น ขยะแขยง เป็นต้น

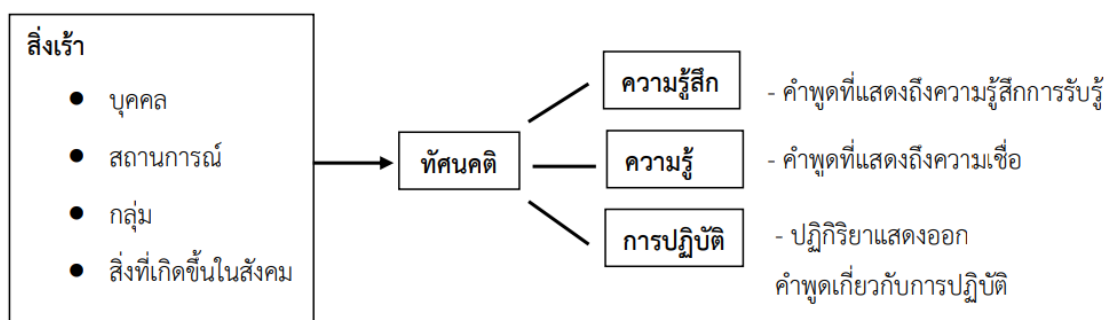
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral component)

เป็นความพร้อมที่จะกระทำเป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่แสดงออกโดยต่อสิ่งของหรือบุคคล องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก

ความคิดและความรู้สึก เราจึงอนุมานได้ว่าทัศนคติของบุคคลนั้นได้มาจากสิ่งที่เขาพูดหรือสิ่งที่เขาทำเสมอ เช่น เราเชื่อว่าร้านก๋วยเตี๋ยวที่เราทานอยู่เป็นประจำมีรสชาติอร่อย ใช้วัตถุดิบที่สดใหม่ ไม่ขายเอาเปรียบผู้บริโภค เราจึงรู้สึกชอบร้านนี้มากกว่าร้านอื่นและแน่นอนเราก็มักจะมาทานก๋วยเตี๋ยวร้านนี้เป็นประจำ

แต่อย่างไรก็ดีทัศนคติของบุคคลก็ไม่ได้สอดคล้องกับพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกเสมอไป เช่น เขาอาจจะบอกว่า เขาไม่เคยโกงเวลาเล่นไพ่ สิ่งที่บุคคลกล่าว อาจไม่ได้ปฏิบัติตรงตามที่เขาพูดเมื่ออยู่ในสภาพการณ์นั้นจริง ๆ ก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติเป็นเพียงสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมเท่านั้น พฤติกรรมที่คนเราแสดงออกอาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น บุคคลทำตามบรรทัดฐานของสังคม เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 3 ของทัศนคติที่ได้กล่าวไว้ในตอนแรกนั้น องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ หรือศูนย์กลางของทัศนคติเลยทีเดียว เนื่องจากความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับความคิดและการกระทำที่แสดงออกมาโดยตรงของบุคคลนั้น ๆ

หน้าที่ของทัศนคติ

1. ทัศนคติมีผลต่อกระบวนการทางสมองมนุษย์

ทัศนคติมีผลต่อกระบวนการทางสมองของมนุษย์ เช่น การรับรู้ และการเรียนรู้ การมีทัศนคติที่ดีช่วยให้มีความตั้งใจที่จะรับรู้ เกิดการเรียนรู้และความพยายามที่จะเข้าใจบุคคลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ชัดเจน

2. ทัศนคติมีความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ทัศนคติมีความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น คือ การมีทัศนคติเหมือน ๆ กับกลุ่มจะช่วยให้ได้รับการยอมรับเข้าเป็นกลุ่มเดียวกันมากขึ้น ซึ่งตามปกติคนเรามักจะเลือกสร้างความสัมพันธ์กับคนที่มีความคิดคล้าย ๆ กัน

3. ทักษะคิดจะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะกระทำ

ทักษะคิดจะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะกระทำ คือ การกระทำใด ๆ ที่มักจะสัมพันธ์กับทักษะคิด แต่บางกรณีการมีทักษะคิดทำให้คนเราไม่กระทำบางอย่าง การมีความเชื่อความรู้สึกละเลยต่อสิ่งหนึ่งอย่างแน่วแน่ว่า จะทำให้ไม่ยอมรับ ไม่กระทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม หรือที่ไม่ตรงกับทักษะคิดของตัวเอง

4. การมีทักษะคิดต่อบุคคลอื่นมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น

การมีทักษะคิดต่อบุคคลอื่นมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น เช่น ครูมีทักษะคิดไม่ดีต่อนักเรียนคนหนึ่ง เด็กจะรับรู้และอาจมีปฏิกิริยาตอบสนองเป็นพฤติกรรมต่อต้านเฉยชา หรือการไม่สนใจ

5. การทำให้เกิดทักษะคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

การทำให้เกิดทักษะคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์เกิดเป็นกฎเกณฑ์กฎหมายได้ เช่น ถ้าคนในสังคมเคยมีทักษะคิดที่ไม่ดีต่อการทำแท้งแต่จากการเปลี่ยนทักษะคิดหรือการสร้างทักษะคิดใหม่เกี่ยวกับการทำแท้ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งขึ้นตามมาได้ เป็นต้น

ทักษะคิดทางการท่องเที่ยว

อภิสิทธิ์ อุทิศธรรมศักดิ์ (2559) ส่วนใหญ่มีทักษะคิดต่อการท่องเที่ยว ดังนี้ ด้านสิ่งจูงใจ เช่น ชื่อเสียง ความน่าสนใจ และสินค้าที่ระลึก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อาหารและเครื่องดื่มมีราคาเหมาะสม การจัดบริการห้องสุขาที่เพียงพอ ด้านการคมนาคม เช่น ความสะดวก ความปลอดภัย ด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น ข้อมูลจากนิตยสารการท่องเที่ยว อินเทอร์เน็ต วิทยุโทรทัศน์ ด้านการให้บริการ เช่น ความรวดเร็วของการให้บริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการข้อมูล การต้อนรับ สถานที่จอดรถเหมาะสม และเพียงพอ และด้านราคา เช่น ราคาสินค้าทางการท่องเที่ยว ราคาอาหารและเครื่องดื่ม ราคาที่พักที่เหมาะสม เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ความหมายของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ประพล เปรมทองสุข (2555) ได้กล่าวว่า แต่ละบุคคลจะมีบรรทัดฐานที่ต่างกันออกบุคคลจึงคล้อยตามผู้ที่มีความสำคัญต่อตัวบุคคลโดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงถึงเป็นเครื่องชี้นำตามสถานการณ์ ถ้าบุคคลตามกลุ่มอ้างอิงมี การร้องขอหรือมีการแนะนำ เพื่อให้เป็นการตอบสนองการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความ ตั้งใจเชิงพฤติกรรม ซึ่งบรรทัดฐานอัตนัยหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นการสรุปปฏิกิริยากับความ เชื่อเกี่ยวกับความคาดหวัง ของผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญ เช่น เพื่อนหรือครอบครัว ซึ่งอิทธิพลนี้ขึ้นอยู่กับ ความสำคัญที่มีต่อตัวบุคคล

เขมิกา ปาหา และสุนิดา ปรีชาวงษ์ (2557) กล่าวว่าแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าตนต้องการทำตามที่กลุ่มอ้างอิงแต่ละกลุ่มต้องการให้ตนทำเพียงใด กลุ่มอ้างอิงในที่นี้ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น เช่น พ่อแม่ คู่สมรส หรืออาจารย์

สุชุมาล หอมวิเศษวงศา (2558) ได้ให้ความหมายการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงว่า หมายถึง การที่ผู้บริโภคมีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาจใช้แหล่งภายนอก เช่น ขอให้เพื่อนหรือครอบครัวแนะนำคำแนะนำอ่านนิตยสารหรือดูโฆษณา เป็นบรรทัดฐานอัตนัย คือ ระดับที่บุคคลเชื่อว่าคมที่มีความสำคัญอย่างมาก และคิดว่าควรจะต้องปฏิบัติตามพฤติกรรมตามกลุ่มอ้างอิงซึ่งครอบครัวและเพื่อน ๆ เป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีศักยภาพที่เป็นกลุ่มทำหน้าที่สำคัญเป็นกรอบอ้างอิงสำหรับบุคคลที่ตั้งใจซื้อหรือบริโภค

กรรณิกา เรืองเดช (2561) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ว่า เป็นแหล่งที่มาของอิทธิพลทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งได้มาจากบุคคลสำคัญของแต่ละบุคคล เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน และองค์กร เป็นต้น คนที่สำคัญเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล

Alljit (2565) ได้กล่าวว่า ในทางจิตวิทยา การคล้อยตาม (conformity) คือ การเปลี่ยนความเชื่อหรือพฤติกรรมของตัวเองให้เข้ากับมาตรฐานของสังคม ซึ่งสังคมในที่นี้ หมายถึง คนรอบข้างคนส่วนมาก หรือ คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้ถูกมองว่า “ปกติ”

Quester et al. (2007 อ้างใน ชูชัย สมितिไกร, 2553: 313) กล่าวว่า กลุ่มอ้างอิง (Reference group) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคลหนึ่ง ๆ (Blackwell et al., 2006) โดยมุมมองหรือค่านิยมของกลุ่มอ้างอิงถูกนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล กลุ่มอ้างอิงเป็นได้ ทั้งบุคคล เช่น ดารา นักการเมือง หรือผู้มีชื่อเสียงอื่น ๆ หรือเป็นกลุ่มบุคคล เช่น กลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัย ผู้บริโภคแต่ละคนล้วนแต่เป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม และกลุ่มเหล่านี้มักกลายเป็นกลุ่มอ้างอิง

Peter and Olson (2008: 522 อ้างใน ปณิศา มีจินดา, 2555: 356) ได้กล่าวว่ากลุ่มอ้างอิง (Reference group) เป็นบุคคลหรือกลุ่มใด ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่วนบุคคล หรือเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติและค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น และเป็นแนวพฤติกรรมส่วนบุคคลในสภาพการณ์เฉพาะ ซึ่งผู้บริโภคอาจจะมีกลุ่มเดียวกันหรือแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ (Hawkins and Mothersbaugh, 2010: 277)

กลุ่มอ้างอิง (Reference group) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งใช้เป็นแหล่งอ้างอิง (หรือเปรียบเทียบ) สำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการกำหนดค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือพฤติกรรมทั่ว ๆ ไป หรือหมายถึง บุคคลหรือกลุ่มซึ่งมีอิทธิพลที่สำคัญต่อพฤติกรรมของ

บุคคล (Blackwell et al., 2006: 742) เป็นกลุ่มอ้างอิงสำหรับการตัดสินใจซื้อของบุคคล กลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความเชื่อถือ ทักษะคิด และพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมผู้บริโภค Solomon (2009: 434) กลุ่มบริโภค (Consumer tribes) เป็นกลุ่มของบุคคลที่มีรูปแบบการดำรงชีวิต มีความภักดีต่อผลิตภัณฑ์และทำกิจกรรมร่วมกัน แม้ว่ากลุ่มผู้บริโภคเหล่านี้จะไม่มั่นคงถาวร แต่ก็ช่วยให้สมาชิกได้แบ่งปันความรู้สึก ความเชื่อทางศีลธรรม รูปแบบการดำเนินชีวิต และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ หลายบริษัทจึงใช้กลยุทธ์การตลาดโดยมุ่งที่กลุ่มผู้บริโภค (Tribal marketing strategy) เพื่อสื่อสารและเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ของตนกับผู้บริโภค Ajzen and Fishbein (1980) ได้กล่าวว่า แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB) นำเสนอโดย Ajzen เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (social psychology) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Ajzen and Fishbein (1980) โดยทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการขึ้นาโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อการคาดหวังผลการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นความเชื่อของบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากความรู้สึกความนึกคิดส่วนตัวที่มีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้น แล้วจะได้ผลกระทบทางบวกเขาก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามหากเขามีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้ผลกระทบทางลบเขาก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ยกตัวอย่างเช่น ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมใหม่ ๆ (Innovation) ให้กับเพื่อนร่วมงานแล้วเขาจะได้รับคำชื่นชมจากเพื่อน ๆ ว่าเขาเป็นคนที่มีความรอบรู้เชี่ยวชาญเรื่องการสร้างนวัตกรรม เขาก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าหรือกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญต่อเขานั้นคาดหวังหรือต้องการให้เขากระทำพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างไร บุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญนี้ได้แก่ สามี ภรรยา ครอบครัว เพื่อนฝูง ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงนี้จะเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norms) ซึ่งเป็นการรับรู้เกี่ยวกับความกดดันทางสังคมที่มีต่อการดึงดูดความสนใจของบุคคลให้กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ กลุ่มอ้างอิงจะมีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญต่อบุคคลนั้น ๆ เช่น พฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้บังคับบัญชาอาจมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้มากกว่าสามีหรือภรรยา เป็นต้น

ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมการกระทำ พฤติกรรมจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของบุคคลว่ามีปัจจัยต่าง ๆ เพียงพอหรือไม่ที่จะส่งเสริมหรือ ขัดขวางต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น บุคคลมีความเชื่อว่าหากเขามีการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ความรู้แล้ว เขาจะได้รับคำยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา เขาก็จะแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับ เพื่อนร่วมงาน ในทางตรงกันข้ามหากเขามีความเชื่อว่าผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุนหรือขัดขวางการ แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้เขาก็จะไม่แสดงพฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

ความเชื่อทั้ง 3 ประการ จะส่งผลต่อตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นในทางตรงกันข้ามหากมีความเชื่อว่าถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผล ในทางลบก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเมื่อมีทัศนคติทางบวกก็จะเกิด เจตนาหรือตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น
2. ถ้าบุคคลได้เห็นหรือรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสำคัญต่อเขาหรือกลุ่มอ้างอิงได้ทำพฤติกรรม นั้นก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญแต่ละเรื่องจะขึ้นอยู่กับประเด็นเรื่องหรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับกลุ่มอ้างอิงนั้น
3. ถ้าบุคคลเชื่อว่ามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์นั้นได้และสามารถ ควบคุมให้เกิดผลดังตั้งใจก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น

ประเภทของกลุ่มอ้างอิง

ซูซีย์ สมิทธีกร (2553: 314) ได้กล่าวว่า อาศัยเกณฑ์ 3 ประการ คือ การเป็นสมาชิก (Membership) ระดับการติดต่อสัมพันธ์ (Degree of contact และความน่าดึงดูดใจ (Attraction) ซึ่งอาศัยทำให้สามารถแบ่งกลุ่มอ้างอิงได้หลายประเภทดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่เป็นสมาชิก (Membership) และกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิก (Non membership) กลุ่มที่เป็นสมาชิก คือกลุ่มที่บุคคลได้รับการยอมรับให้เป็นสมาชิกกลุ่มโดยอาจเป็นกลุ่มทางการ หรือไม่ เป็นทางการ ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิก คือ กลุ่มที่มีได้เป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการ แต่อาจมีความปรารถนาอยากเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น หรือไม่ปรารถนาจะเกี่ยวข้องกับกลุ่มนั้นก็ได้
2. กลุ่มปฐมภูมิ (Primary groups) และกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary groups) กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมาก จนกระทั่งมีความเหนียวแน่นผูกพันกันสูง และ สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันอย่างมากกลุ่มปฐมภูมิจึงเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อ ความคิดและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่สุด ตัวอย่างกลุ่มปฐมภูมิได้แก่ ครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อนสนิท ส่วนกลุ่มทุติยภูมิเป็นกลุ่มที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันเป็นครั้งคราว ดังนั้น จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ บุคคลค่อนข้างน้อย ตัวอย่างเช่นกลุ่มทุติยภูมิได้แก่ สมาคมหรือกลุ่มในชุมชน ชมรมทางธุรกิจ

3. กลุ่มที่ใฝ่ฝัน (Aspiration groups) และกลุ่มที่หลีกเลียง (Dissociative groups) กลุ่มที่ใฝ่ฝันคือกลุ่มที่บุคคลปรารถนาอยากจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จึงมีการยอมรับบรรทัดฐานค่านิยมและพฤติกรรมของกลุ่มนี้มาใช้เป็นแนวทางของตนเอง ส่วนกลุ่มที่หลีกเลียงเป็นกลุ่มที่บุคคลพยายามหลีกเลียงการเกี่ยวข้องกับ

ลักษณะอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง

ซูซีย์ สมิททิไกร (2553: 317) กล่าวว่า กลุ่มอ้างอิงสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. อิทธิพลเชิงข้อมูล (Informative influence) อิทธิพลแบบนี้เกิดขึ้นเมื่อ ผู้บริโภคใช้พฤติกรรมหรือความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มอ้างอิงเป็นข้อมูลสำคัญการตัดสินใจของตนเอง ตัวอย่างเช่น ผู้บริโภคอาจตัดสินใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่ง หลังจากได้รับการแนะนำจากเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
2. อิทธิพลเชิงบรรทัดฐาน (Normative/ utilitarian influence) อิทธิพลแบบนี้เกิดขึ้นเมื่อ บุคคลทำตามความคาดหวังของกลุ่ม เพื่อให้ได้รับรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการถูกต่อต้านจากกลุ่มอ้างอิง
3. อิทธิพลเชิงการแสดงค่านิยม (Identification/ value-expressive influence) อิทธิพลแบบนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับและค่าใช้ค่านิยมและบรรทัดฐานของกลุ่ม เป็นแนวทางการคิดและการกระทำของตนเอง โดยไม่ได้คิดว่าจะต้องรับรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ

ปณิศา มีจินดา (2555: 367) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อผู้บริโภคได้แก่ อิทธิพลด้านข้อมูล อิทธิพลด้านบรรทัดฐาน และอิทธิพลด้านการแสดงค่านิยม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. อิทธิพลด้านข้อมูล (Information influence) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันของกลุ่มสมาชิกด้วยการพูดคุยหรือสังเกต และนำมาเป็นแนวทาง เมื่อบุคคลเกิดขึ้นใช้พฤติกรรมหรือความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มอ้างอิงเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลสำคัญ (Hawkins and Mothersbaugh, 2010: 234) ซึ่งจะมีผลต่อการเลือกผลิตภัณฑ์ หรือตราสินค้า (Peter and Olson, 2010: 525) โดยผู้บริโภคจะมองว่าคำแนะนำหรือข้อมูลที่มาจากแหล่งบุคคล เช่น เพื่อน เพื่อนบ้าน ญาติ ผู้เชี่ยวชาญ มีความเชื่อถือกว่าแหล่งการค้า เช่น การโฆษณา
2. อิทธิพลด้านบรรทัดฐาน (Normative influence) หรืออิทธิพลด้านประโยชน์ใช้สอย (Utilitarian influence) เป็นอำนาจของอิทธิพลกลุ่มที่มุ่งปฏิบัติตามความคาดหวังและบรรทัดฐาน หรือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความเชื่อของบุคคลให้สอดคล้องกับการคาดหวังของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกโดยเป้าหมายของสมาชิกแต่ละคนคือความเข้าใจกันได้ (Peter and Olson, 2010: 524) และได้รับรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษเมื่อบุคคลต้องการการยอมรับและต้องการความโดดเด่นในสังคม (Hawkins and Mothersbaugh, 2010: 234)

3. อิทธิพลด้านการแสดงค่านิยม (Value expressive influence) หรืออิทธิพลด้านความเหมือน (Identification influence) เป็นการเลียนแบบพฤติกรรมของกลุ่มที่ตนชื่นชอบหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก เพื่อเชื่อมโยงด้านจิตวิทยากับกลุ่มที่ตนยอมรับบรรทัดฐาน ค่านิยม ทศนคติ หรือพฤติกรรม แม้ว่าจะไม่มีแรงจูงใจในการเป็นสมาชิกกลุ่มก็ตามซึ่งโดยทั่วไปบุคคลจะปรับภาพลักษณ์ของตนให้ดีขึ้นในสายตาหรือทัศนคติของผู้อื่น เพื่อให้ได้รับความชื่นชมและความเคารพ โดยความคิดเห็นของบุคคลอื่นจะต้องมีความน่าเชื่อถือและมีข้อเท็จจริง (ศรีณยพงศ์ เทียงธรรม, 2547: 203)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm)

โซติกา ชินรูนันท์ (2559) กลุ่มอ้างอิง หมายถึง บุคคลจะเลือกตอบสนองและแสดงตัวว่าเป็นพวกเดียวกันกับเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น โดยกลุ่มที่เขาเลือกนี้เรียกว่า กลุ่มอ้างอิง ซึ่งกลุ่มอ้างอิงนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มเดียวกันกับเขาก็ได้ แต่มีบทบาทเป็นมาตรฐานสำหรับเปรียบเทียบและเป็นแหล่งของบรรทัดฐานสำหรับบุคคลจะประเมินตัวเองกับกลุ่มอ้างอิง และบุคคลจะยอมรับบรรทัดฐาน ซึ่งจะแสดงออกเป็นพฤติกรรม โดยยอมรับบรรทัดฐาน (Normative Conformity) อีกทั้งแต่ละบุคคลมี บรรทัดฐานต่าง ๆ กัน บุคคลจึงคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อตนเอง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้อื่นที่มีความสำคัญกับตนมีความเห็นสนับสนุน ต้องการให้กระทำพฤติกรรมนั้น หรือไม่สนับสนุน ไม่ต้องการให้ตนกระทำพฤติกรรมนั้น (ประพล เปรมทองสุข, 2555) นอกจากนี้ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) ขึ้นอยู่กับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Beliefs) ซึ่งหมายถึง ความเชื่อที่ว่า บุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มอ้างอิงประสงค์จะให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ตนต้องการทำตามทีกลุ่มอ้างอิง แต่ละกลุ่มต้องการให้ตนทำเพียงใด กลุ่มอ้างอิงในที่นี้หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลผู้นั้น เช่น พ่อแม่ คู่สมรส หรืออาจารย์ (เขมิกา ปาหา และสุนิดา ปรีชาวงษ์, 2557)

จากการศึกษาเกี่ยวกับ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มอ้างอิง คือ กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น โดยบุคคลนั้นจะเลือกตอบสนองและแสดงตัวว่า เป็นพวกเดียวกันกับอ้างอิงโดยกลุ่มที่เลือกนี้เรียกว่ากลุ่มอ้างอิง จะมีบทบาทเป็นมาตรฐานที่บุคคลนั้นใช้สำหรับเปรียบเทียบเป็นบรรทัดฐาน สำหรับเลือกในการปฏิบัติในแต่ละครั้ง ซึ่งแต่ละบุคคลมีบรรทัดฐานที่แตกต่าง ๆ กันออกไป เนื่องจากผู้ที่มีความสำคัญต่อตนเองมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ การรับรู้ว่า บุคคลที่ให้ความสำคัญนั้น มีความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยการพฤติกรรมการปฏิบัติตัวของตนหรือไม่

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจากทัศนะกลุ่มอ้างอิง (Normative Subjective Norm) (พริญาณ์ ใจชื่น, 2561)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจากทัศนะกลุ่มอ้างอิง คือ การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมที่มีต่อบุคคลนั้น ในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ซึ่งเกิดจากความเชื่อของบุคคลต่อความต้องการของสังคม (Normative Beliefs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนใกล้ชิดกับบุคคลนั้น อาทิคนในครอบครัว เป็นต้น เป็นตัวที่จะประเมินแรงกดดันทางสังคม White et al. (2009) กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นการปรับพฤติกรรม เป็นเครื่องชี้้นำตามสถานการณ์ ถ้าบุคคลตามกลุ่มอ้างอิงมีการขอ หรือแนะนำ เพื่อเป็นการตอบสนองการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Kelman (1974) ที่พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นการปฏิกิริยาที่เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญ เช่น เพื่อนหรือครอบครัว การที่ผู้บริโภคมักมีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ผู้บริโภคสามารถค้นหาจากประสบการณ์กับผลิตภัณฑ์อาจใช้แหล่งภายนอก เช่น ขอให้เพื่อนหรือครอบครัวแนะนำ อ่านนิตยสารหรือดูโฆษณา ซึ่งเป็นบรรทัดฐานอันนัยหมายความว่า การที่บุคคลหนึ่ง ๆ เชื่อว่าคนที่มีควมสำคัญอย่างมาก มีผลต่อทัศนคติของตนและคิดว่าควรจะมีปฏิบัติตามพฤติกรรมตามกลุ่มอ้างอิง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวมุ่งสร้างปฏิสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงรากเหง้าของชุมชนเน้นความยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน รวมถึงสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกในชุมชน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่ากับผู้มาเยือน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำการประสานงาน และการควบคุม โดยทุก ๆ กระบวนการเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมพัฒนา ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมประเมินผล (ณัฐพัชร มณีโรจน์, 2560: 25)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มี 7 องค์ประกอบ

1. เมืองค์กร/กลไก ในการบริหารจัดการท่องเที่ยว

1.1 เมืองค์กร/กลไก ที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน เพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการ ท่องเที่ยว

1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกและชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2. มีระบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2.1 มีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน และกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของชุมชน

2.2 การเสริมศักยภาพของคนในกลุ่มท่องเที่ยวและชุมชน

2.3 การปฏิบัติตามกฎระเบียบและรูปแบบที่ใช้สำหรับบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

2.4 การตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชุมชน อย่างยั่งยืน

3. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชน

3.1 สนับสนุนการพัฒนาชุมชน

3.2 กระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นธรรมและสร้างโอกาสในการมีรายได้เสริม

4. ส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน

4.1 กลุ่มท่องเที่ยวมีข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น

4.2 มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากภายในสู่คนภายนอก

4.3 มีกฎ กติกา และแนวทางเพื่อเคารพและปกป้องวัฒนธรรมชุมชน

4.4 กลุ่มท่องเที่ยวมีการส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู และสืบต่อวัฒนธรรม

5. มีส่วนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน

5.1 กลุ่มท่องเที่ยวมีข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2 มีการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

5.3 จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

5.4 มีการป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหามลภาวะ

6. สร้างการเรียนรู้

6.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน ให้แก่ผู้มาเยือน

6.2 สร้างจิตสำนึกและองค์ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งคนในชุมชน และผู้มาเยือน

7. มีการบริการที่ดีและปลอดภัย ทั้งด้านที่พัก ยานพาหนะ นักสื่อความหมายท้องถิ่น เจ้าของ บ้าน และการประสานงานที่ดีระหว่างกลุ่มในชุมชนเพื่อให้บริการ

ประโยชน์ที่ชุมชนได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน

ความอยู่รอดของชุมชนขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรธรรมชาติวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน คนในชุมชน มีความเชื่อมโยงผูกพันกับทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการ จัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน สร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชนในการเผยแพร่ภูมิปัญญาในการจัดการ ทรัพยากร สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สร้างความร่วมมือของ หน่วยงานในการทำงานเป็นพันธมิตรร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนสนับสนุนการฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชนจะทำให้ชุมชน สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโดยที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมและประยุกต์ให้สอดคล้องกับยุคสมัย มีการสืบ ทอดสู่คนรุ่นหลังได้อย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชนในการนำเสนอ “ของดี” ชุมชนให้คนภายนอกได้รับรู้ ทำให้เกิดการสืบค้น ถิ่นทอด และฟื้นฟู วัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ชุมชนมีการบริหารจัดการและร่วมกันกำหนดว่าวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ ชุมชนพร้อมในการนำเสนอและสร้างการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ตลอดจนมีแนวทางปฏิบัติตัวสำหรับ นักท่องเที่ยว การที่มีนักท่องเที่ยวสนใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมคน ท้องถิ่น เป็นตัวกระตุ้น อีกทางหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ และมีชีวิตชีวาในการนำเสนอข้อมูล สามารถสร้างการมีส่วนร่วมให้กับนักท่องเที่ยวในกิจกรรมทางวัฒนธรรมของตน ทำให้เยาวชนคนรุ่นหลังเห็นคุณค่าของชุมชนตนเอง

3. การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาคน

ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น หรือชาติพันธุ์ ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน การมีพื้นที่ทางสังคมได้รับการยอมรับจากคนภายนอก เป็นหัวใจสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งความเป็นชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนช่วยให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและกำหนดบทบาทของชุมชนต่อ

การท่องเที่ยวมีกระบวนการในการจัดการความรู้ภายในชุมชน สร้างระบบในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวภายในชุมชนโดยชุมชนเอง มีการพัฒนาทักษะและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ให้กับสมาชิกในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ให้คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นในการนำเสนอปัญหาและความต้องการกับหน่วยงานภายนอกนำเสนอประสบการณ์และความสำเร็จในการพัฒนากับคนและหน่วยงานที่มาศึกษาดูงาน นอกจากเป็นการพัฒนา “คนใน” แล้วยังให้การศึกษาให้กับ “คนนอก” ด้วย

4. การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตคนท้องถิ่น

การท่องเที่ยวเป็นการดึงคนจากภายนอกมาเรียนรู้ชุมชน แรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน คือ วิถีชีวิตที่แตกต่าง วัฒนธรรมดั้งเดิม และแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ จุดดึงดูดคือ วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นรายได้เสริมที่สามารถนำรายได้นั้นไปดำรงชีพ โดยที่คนในชุมชนยังคงดำเนินวิถีดั้งเดิมหรือเป็นการสร้างทางเลือกเรื่องรายได้ ให้กับ บางครอบครัว ในการสร้างอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สร้างงานให้กับคนในชุมชนการท่องเที่ยว โดยชุมชน จัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism – CBT)

เป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการ จัดการการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยว โดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนมีหลักการ (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือ Community Based Tourism ถือเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่บริหารจัดการโดย ชุมชนเพื่อให้

ประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่งไปถึงคนในชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ได้ทำเพื่อปัจจุบันเท่านั้น แต่ยัง เป็นความหวังไปถึงความยั่งยืนในอนาคตทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพราะการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไม่ใช่การท่องเที่ยวกระแสหลักแต่เป็นการเดินทางไปในชุมชนหรือทำ กิจกรรมท่องเที่ยวที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์อัตลักษณ์เป็นของตัวเองนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของเจ้าของ บ้านและความประทับใจของผู้มาเยือนจนต้องเดินทางกลับมาเยือนซ้ำพร้อมทั้งบอกต่อให้ผู้อื่นได้มา สัมผัสประสบการณ์ ซึ่งจะเป็นโอกาสให้การท่องเที่ยวไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้หลักการของการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น มี 10 ข้อ ได้แก่

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจโดยคนในชุมชน
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
6. ชุมชนยังคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
8. เข้าใจและเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ไปสู่ ความยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงถือเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการ บริหารจัดการทรัพยากรของชุมชน โดยชุมชน และ เพื่อชุมชนโดยแท้จริง

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความอยู่ดีมีสุข ตลอดจนรักษา อัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการผ่าน เครื่องมือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะเป็นตัวช่วยสำคัญในการไปสู่เป้าหมายของการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การ Co-creation หรือต้องทำอย่างมีส่วนร่วม หรือ Co-creation ทฤษฎีนี้ คิดค้นและเขียนขึ้นโดย พันเอก ดร.นาฬิกอติภัค แสงสนิท ผู้อำนวยการองค์การบริหาร การพัฒนา พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) (ปี 2553-2561) ซึ่งถือเป็นกฎเกณฑ์เพื่อการจัดการ การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน โดยใช้การประสานเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาควิชาการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมา ‘ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์’ โดยมีองค์ประกอบ 5 ประการ (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา, 2563) คือ

1. เน้นการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นไทยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพมากกว่าเน้น ปริมาณนักท่องเที่ยว โดยมุ่งการสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

2. มีการบริหารจัดการที่สมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับผลประโยชน์ของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ยึดหลักความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และ ป้องกันกลุ่มทุนนอกพื้นที่เข้ามาครอบงำผลประโยชน์และทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กับแหล่งท่องเที่ยว

3. มีการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในช่วงนอกเทศกาลท่องเที่ยวโดยต้องเป็นกิจกรรมใหม่ที่น่าสนใจ

4. เน้นการบูรณาการการทำงานระหว่างชุมชนท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

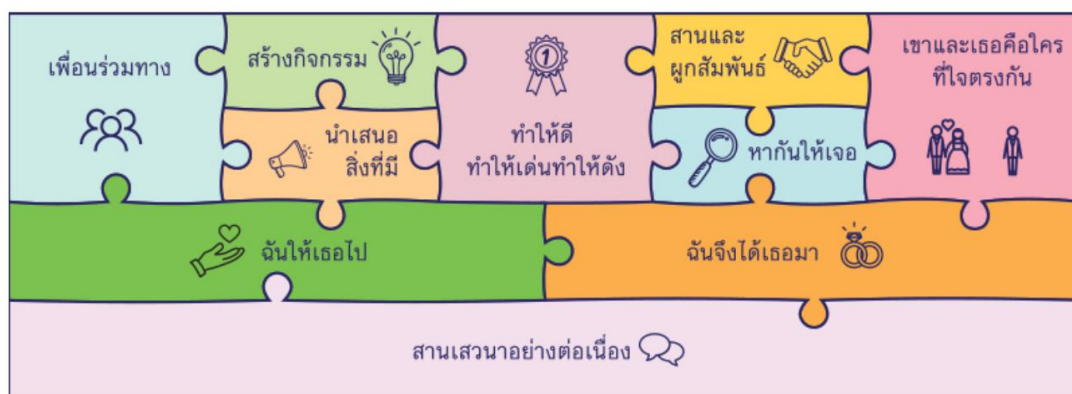
5. มีการรับฟังความเห็นระหว่างกัน ทั้งชุมชน ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อร่วมกันแก้ไข ปัญหาและหาทางออกเพื่อเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย

เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยเป็นเครื่องมือให้ชุมชนที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวโดย ชุมชนในการวางแผน ดำเนินการและประเมินผล อ้างอิงมาจากแนวทางการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ระดับสากลของ Global Sustainable Tourism Council (GSTC) โดยมีองค์ประกอบที่ชุมชนสามารถใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี
3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
5. ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

โดยเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วยเกณฑ์ย่อยที่ใช้วัดระดับ ประสิทธิภาพของแต่ละเป้าประสงค์จากการประเมินตนเองต่อยอดเพิ่มมูลค่าสิ่งที่ดี พัฒนาสิ่งที่ขาด เชิญคนนอกมาร่วมให้ ข้อเสนอแนะ และถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาต่อ โดยมีกรอบแนวคิดในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาพร้อมไปกับการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยชุมชนที่จะทำการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึง 9 เครื่องมือ คือ การหาเพื่อนร่วมทาง สร้างกิจกรรมนำเสนอสิ่งที่มี ทำให้อะไรดี ทำให้อะไรเด่นทำให้ดัง สานและผูกสัมพันธ์ หากันให้เจอ เขาและเธอคือใครที่ใจ

ตรงกัน ฉันให้เธอไป ฉันจึงได้เธอมา และ สานเสวนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น จุดคานงัดต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 กล่องเครื่องมือ 9+1 Building Blocks พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

ที่มา: TAT Review (2561)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ทำยที่สุดแล้วเป็นไปเพื่อความยั่งยืนของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจนั้นไม่มุ่งหมายให้การท่องเที่ยวเป็นเศรษฐกิจหลักของชุมชน เพราะอาจจะทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และชุมชนจะไม่สามารถอยู่ได้หากภาวะท่องเที่ยวในชุมชนซบเซาลง แต่ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของ การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ อาชีพเสริมที่เกิดจากการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดมูลค่าและประโยชน์สูงสุด นำมาซึ่ง ความเป็นอยู่ที่ดี พร้อมทั้งนำบรรยากาศแห่งความอบอุ่นและความเข้มแข็งกลับคืนสู่ชุมชน อีกด้วย ผลประโยชน์ด้านสังคมวัฒนธรรม คือ ผลประโยชน์ที่ชัดที่สุดและเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้น จากการร่วมมือกันของคนใน ชุมชน การสำรวจชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ที่เป็นมรดกทาง สังคมของแต่ละชุมชนซึ่งไม่เพียงเป็นเสน่ห์ของการ ทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ยังเป็นการค้นพบคุณค่าที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมีส่วนร่วม และความเป็นหนึ่ง เดียวกันของชุมชน ผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การคืนสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนผ่านเงื่อนไขของการท่องเที่ยวที่ใช้ความ สมบูรณ์ของ สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อในการท่องเที่ยวขณะเดียวกันยังสามารถป้องกัน การเข้ามาของนายทุนที่อาจสร้าง เงินสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับชุมชนแต่สิ่งที่ถูกทำลายคือ สิ่งแวดล้อมจากการเข้ามาโดยไม่คำนึงถึงชุมชนดังนั้น การทำการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นทั้งการ รักษาสิ่งแวดล้อมที่อาจเปลี่ยนแปลงไป และปกป้องสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่ให้ ถูกรุกรานจากคน ภายนอก ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น จำเป็นต้องมีแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน

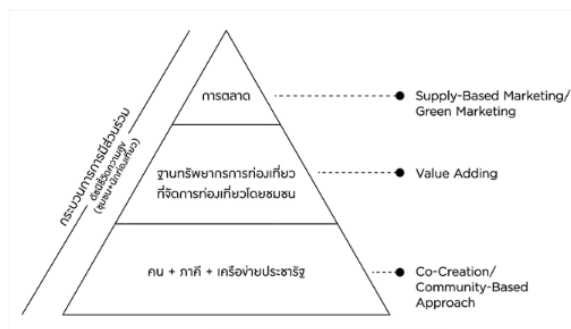
ชม เพื่อให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันที่ชุมชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างแท้จริง โดยมีสาเหตุจาก 2 ปัจจัยหลักคือ

1. ชุมชนไม่เข้าใจว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทำไม เพื่อประโยชน์ใด ตนเองอยู่ตรงส่วนไหนของการท่องเที่ยว

2. ชุมชนไม่รู้ว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการก้าวข้ามปัจจัยท้าทายทั้ง 2 ประการ คือ การพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ และ ทักษะที่จำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการรู้เท่าทันข้อดีและข้อเสียของการท่องเที่ยว การบริหารจัดการและการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การเล็งเห็นถึงโอกาสในการเชื่อมโยงชุมชนกับการ ท่องเที่ยว เป็นต้น ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนนั้นมีภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหลากหลาย ภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง หรือภาควิชาการทั้งสถาบันการศึกษาและ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ NGOs ต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย การมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากมายทำให้ทิศทางการ พัฒนามีความหลากหลายแตกต่างไปตามภารกิจหรือแนวทางของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาค ประชาชนจึงจำเป็นต้องหันหน้าเข้ามา ‘ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์’ ทำให้เกิดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบที่จะเกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นสูงสุด

ดังนั้นจึงได้เกิดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 (CBT Thailand) จัดทำขึ้นโดย คณะอนุกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 โดยมีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นประธานและ องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. เป็นฝ่ายเลขานุการเพื่อ ประสานการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนดังกล่าวจึงถือเป็นแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวฉบับแรกของประเทศไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาในระดับชุมชนเป็นหลักเพื่อให้เกิดการ กระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวไปสู่เศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชนของ ไทยพัฒนาสู่สากลอย่างมีเอกภาพบนฐานการรักษา และจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนสู่ชุมชนแห่งความสุข”

แผนยุทธศาสตร์ CBT Thailand ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว หรือทำให้การท่องเที่ยวไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้น หรือนเน้นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว แต่มีวัตถุประสงค์ในการ 'ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน'

ภาพที่ 2 แผนยุทธศาสตร์ CBT Thailand ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว หรือทำให้การท่องเที่ยวไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้นหรือนเน้นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว แต่มีวัตถุประสงค์ในการ 'ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน'

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563)

เป็นการทำงานทั้งระบบเพื่อใช้การท่องเที่ยวมาเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการกระจายรายได้มากขึ้น เน้นการเชิดชู ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นโจทย์ ในการทำงานร่วมกัน ดังนั้น จึงมีกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยยกระดับให้การท่องเที่ยวเกิดประโยชน์ต่อชุมชน 5 กลยุทธ์ สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในชุมชนและท้องถิ่นเพื่อ ให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้
2. การเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นให้ชุมชนเข้าใจตัวเองว่ามีดีอะไรและต่อยอดนำเสนอจาก ทรัพยากรที่มี ไม่จำเป็นต้องสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจจะไม่ใช่อัตลักษณ์ของท้องถิ่น
3. การตลาดที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อแสวงหาตลาดนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแต่ละชุมชน และสร้าง ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่เสียอัตลักษณ์ของชุมชนนอกจากนั้น เพื่อเชื่อมโยงผู้ประกอบการนำเที่ยวให้นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมเพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าเส้นทาง การท่องเที่ยว
4. การสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้และประสบการณ์ร่วมกันเพื่อทำงานเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็งได้ใน ระยะยาว โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการสนับสนุนของภาครัฐหรือภาคเอกชนเสมอไป

5. การประเมินผลด้วยตัวชี้วัดความสุขของชุมชนและนักท่องเที่ยวเนื่องจากวัตถุประสงค์หลักในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์ ดังนั้นตัวชี้วัดความสำเร็จจึงไม่ใช่เพียงรายได้ ที่เพิ่มขึ้นหรือนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น แต่เป็นความอยู่ดีมีสุขในมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ใน ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนของเจ้าบ้านและผู้มาเยือนที่เท่าเทียม มีความสุขร่วมกัน

ทั้งนี้ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ในฐานะ คณะอนุกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Thailand) ภายใต้ คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนตาม หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อชุมชนเชิงบูรณาการ (CBT Integrated) โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจแนวทางและเครื่องมือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้หน่วยงานทุกภาคส่วนสามารถบูรณาการการ ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนร่วมกัน เปิดรับสมัครเข้าร่วมอบรม โครงการกิจกรรม เสริมสร้างความเข้าใจการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Integrated "เพราะทำท่องเที่ยว เก่งคนเดียวไม่ได้" โดยมีหลักสูตร การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อชุมชนเชิงบูรณาการ เขตพัฒนาการท่องเที่ยว อารยธรรมล้านนา และมรดกโลก ด้านวัฒนธรรม และในปี 2562 นี้ อพท. จะจัดให้มีการอบรมหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อชุมชนเชิง บูรณาการ (CBT Integrated) ในพื้นที่เขตพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งครอบคลุม 37 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีผู้เข้าร่วม มากกว่า 200 คน จากหน่วยงานสถาบันการศึกษา และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด เพื่อให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถนำความรู้และเครื่องมือการพัฒนาที่ได้รับการทดลอง และพัฒนาขึ้นจากประสบการณ์การทำงานของ อพท. ไปขยายผลการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ทั่วประเทศ

หลักการของการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560)

ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน กำหนด ทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของในการจัดการ ดูแล เพื่อให้ เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

หลักการและแนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

หลักการในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมพร้อมกับการรักษาสุนทรียภาพหรือเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และกระบวนการทางนิเวศวิทยา โดยมีเป้าหมายสูงสุดของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ ความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมที่สุด ยาวนานที่สุด สามารถรักษาหรืออนุรักษ์สภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ได้มากที่สุด ขณะเดียวกันก็สามารถตอบรับกับกระแสของความต้องการ ในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อความต้องการ ทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก ทั้งการอนุรักษ์ป้องกัน ทั้งแก้ไขวิกฤตการณ์ในระดับท้องถิ่นและระดับโลก การอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ รูปแบบนิคมกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศทางแถบตะวันตกให้ความสนใจอย่างมาก จึงต้องจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมกับด้านนั้น ๆ
2. ความต้องการพัฒนาคน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากชนบท (ประชาชนระดับล่าง) ในอันที่จะเป็นหลักประกันเรื่องจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยผ่านกระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิต และการกระจายรายได้ในท้องถิ่น

คำอธิบายแบบตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เกณฑ์การประเมินชุดนี้มีแบ่งเป็น 6 ด้าน ซึ่งมีเป้าประสงค์รวมทั้งสิ้น 31 เป้าประสงค์ ดังนี้

ด้าน 1: ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	
เป้าประสงค์ที่ 1.1	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.2	ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.3	ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.4	การพัฒนาบุคลากรในกลุ่มบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.5	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.6	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.7	การจัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.8	ระบบบัญชีการเงินมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 1.9	เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ด้าน 2: ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี	
เป้าประสงค์ที่ 2.1	การจัดสรรรายได้มีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 2.2	การส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 2.3	ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีคุณภาพเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
เป้าประสงค์ที่ 2.4	สิทธิมนุษยชนในการท่องเที่ยวได้รับการให้ความสำคัญ
ด้าน 3: ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน	
เป้าประสงค์ที่ 3.1	ฐานข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวมีคุณภาพ
เป้าประสงค์ที่ 3.2	การเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 3.3	การอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ
ด้าน 4: ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	
เป้าประสงค์ที่ 4.1	การจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 4.2	ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ

ด้าน 4: ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ต่อ)	
เป้าประสงค์ที่ 4.3	การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 4.4	การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 4.5	การสร้างตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
ด้าน 5: ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	
หมวดคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	
เป้าประสงค์ที่ 5.1	การให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ
เป้าประสงค์ที่ 5.2	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ
เป้าประสงค์ที่ 5.3	จุดบริการท่องเที่ยวมีคุณภาพ
เป้าประสงค์ที่ 5.4	การติดต่อประสานงานด้านบริการมีประสิทธิภาพ
หมวดการเตรียมความพร้อมเรื่องความปลอดภัย	
เป้าประสงค์ที่ 5.5	เส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวมีความปลอดภัย
เป้าประสงค์ที่ 5.6	จุดบริการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย
เป้าประสงค์ที่ 5.7	การบริหารจัดการเส้นทางเดินเท้าท่องเที่ยวในชุมชนมีประสิทธิภาพ
เป้าประสงค์ที่ 5.8	การบริหารจัดการกรณีฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ
ด้าน 6: ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก	
เป้าประสงค์ที่ 6.1	การทำงานร่วมกันของชุมชนผู้ประกอบการนำเที่ยว
เป้าประสงค์ที่ 6.2	การบริการของผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอกต่อชุมชน

ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเห็นควรจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริการให้เพิ่มมากขึ้น โดยได้กำหนดการจัดทำและพัฒนาตามมาตรฐานดังกล่าวข้างต้นเพื่อกำหนดปัจจัยตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการด้านอาหารในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และมีการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและพัฒนาสถานประกอบการของตนเองให้สอดคล้องกับพื้นที่ต่อไป

การผลักดันและการสนับสนุนการท่องเที่ยว

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ต้องมีการผลักดันและจะต้องมีการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยมาตรการต่อไปนี้

1. มาตรการทางสังคม เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทยมีการทำพิธีทางศาสนาบวชต้นยางทั้งสองข้างของถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เพื่อป้องกันไม่ให้ชาวบ้านตัดต้นยางหรือหมู่เกาะตะรุเตา จังหวัดสตูลมีความเชื่อว่าหากเก็บหินที่หาดหินงามแล้วอาจจะประสบเคราะห์ เรืออาจอับปางกลางทะเล ในประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการทางสังคมควบคุมนักท่องเที่ยวที่สร้างอาคารใหม่ไม่ให้บังลม แสงแดด และทิวทัศน์ของเพื่อนบ้านหากผู้ลงทุนละเมิดแล้ว นอกจากถูกสังคมประณามทำให้เกิดความอับอายต่อสังคมแล้วยังจะต้องชดใช้ค่าเสียหายด้วย

2. มาตรการทางการเมือง การที่รัฐบาลเห็นความสำคัญด้วยการกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจนในการป้องกันและปราบปราม การออกกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนรวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มาตรการทางการเมือง นับเป็นมาตรการสำคัญที่จะส่งเสริมมาตรการอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จด้วย

3. มาตรการทางการจัดการ เป็นการจัดระบบการจัดการในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ การจัดทำป้ายเพื่อบอกทาง การจัดทำคู่มือสำหรับท่องเที่ยวหรือการควบคุม เช่น การจัดรถรับ-ส่งตามตารางเวลา การจัดให้มีผู้นำชม การจัดระบบของการจราจร ให้รถไม่ติดขัดและปลอดภัย ตลอดจนการจัดฝึกอบรมบุคลากร และการติดตั้งระบบการบำบัดน้ำเสีย

4. มาตรการทางธรรมชาติ โดยทั่วไปธรรมชาติมีความจะมีสมดุลในตัวเอง หากใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสมทรัพยากรจะสามารถฟื้นตัวได้ในระยะเวลาอันควร เช่นการรักษาป่าให้มีสภาพสมบูรณ์ ก็ย่อมจะทำให้มีน้ำตกมีน้ำไหลแรง สัตว์ป่าจะมีอาหาร และพืชจะเจริญงอกงามหรือการที่มีคลื่นลมแรงในช่วงมรสุม เช่น ที่เกาะภูเก็ตเป็นการชำระล้างหรือทำความสะอาดทราย ชายทะเลที่ภูเก็ต เป็นต้น

5. มาตรการทางเศรษฐกิจ หมายถึง มาตรการจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปใช้ในการจัดการดูแลรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว อาจแบ่งเป็นมาตรการภาษีทางตรงซึ่งเป็นภาษียรายหัวที่เรียกเก็บโดยบวกเข้ากับการใช้บริการ เช่น การเก็บภาษีสนามบิน ส่วนการจัดเก็บภาษีทางอ้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต การประกอบธุรกิจด้านท่องเที่ยว เป็นต้น

ระหว่างความต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกับความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อการในอนาคต มีความพยายามควบคุมผลกระทบทางลบให้มากที่สุด จัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะประสบความสำเร็จถึงต้องได้รับการสนับสนุนของทุกฝ่าย

ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่เป็นผู้ประกอบการเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นรัฐ นักวิชาการ นักอนุรักษ์ รวมถึงนักท่องเที่ยวจะต้องร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างรอบคอบ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การจัดการทรัพยากรตามแนวทางนี้จะต้องจัดการในการดำเนินกิจการ และกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของการรองรับ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการตามขีดความสามารถการรองรับทางสิ่งแวดล้อม คือการจัดการโดยยอมให้มี "จำนวนคนมากที่สุด" สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และไม่ทำให้ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวสมควรได้รับมีคุณภาพลดลงจนไม่อาจจะยอมรับได้

2. ด้านการจัดการตามขีดความสามารถการรองรับทางการตลาด คือ การจัดการโดยยอมให้มี "จำนวนคน" เพิ่มขึ้นถึงระดับที่ไปขัดขวางความสามารถของทรัพยากรการท่องเที่ยวในการที่จะให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว เพราะหากเกินขีดความสามารถในการรองรับแล้ว ตลาดการท่องเที่ยวจะถึงจุดวิกฤตได้

3. การจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับ ซึ่งจะแตกต่างกันไป ตามลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวและต้องพยายามไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับเพราะอาจทำให้ชุมชนในบริเวณนั้น ๆ รู้สึกถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น

สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านขุนแตะ ต.ดอยแก้ว

อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ 60 กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอจอมทอง 4 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 122.80 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 76,750 ไร่

อาณาเขตของเทศบาลตำบลดอยแก้ว

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านหลวง

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลแม่สอย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านหลวง ตำบลสบเตี๊ยะ และตำบลแม่สอย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลบ้านแปะและอำเภอแม่แจ่ม

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขาสูงชัน สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 1,200 เมตร ปกคลุมไปด้วยต้นไม้อันเป็นบ่อเกิดของลำน้ำหลายสาย ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค นอกจากนี้เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพด้านการเกษตร

สภาพอากาศ

มี 3 ฤดู ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - ตุลาคม ฤดูหนาวตั้งแต่เดือน ตุลาคม. - มีนาคม ฤดูร้อนเดือน เมษายน ส่วนมากอากาศหนาวเย็นตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ย 22°C ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 95.80% ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,000-1,500 มิลลิเมตร

2. ลักษณะการปกครอง

เทศบาลตำบลดอยแก้ว แบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้าน จำนวน 9 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1	บ้านแม่กลางป่าปู
หมู่ที่ 2	บ้านดอยแก้ว
หมู่ที่ 3	บ้านแม่เตี้ยะ
หมู่ที่ 4	บ้านห้วยส้มป่อย
หมู่ที่ 5	บ้านขุนแตะ
หมู่ที่ 6	บ้านใหม่แม่เตี้ยะ
หมู่ที่ 7	บ้านแม่เตี้ยะใต้
หมู่ที่ 8	บ้านห้วยส้มป่อยใหม่
หมู่ที่ 9	บ้านห้วยขุน

จำนวนหมู่บ้านในเขตของเทศบาลตำบลดอยแก้วเต็มทั้งหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3,4,5,6,7,8,9

จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลดอยแก้ว เต็มบางส่วน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1,2 (ที่เหลือบางส่วนอยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลจอมทอง)

ในชุมชนบ้านบ้านขุนแตะ ขึ้นอยู่กับการปกครองของเทศบาลตำบลดอยแก้ว ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีนายประเสริฐ สงวนไพรวัลย์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายทองบูรณ์ พิทักษ์ดำรงสุข และนายสุริยา จงจิตเสรี เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ส่วนสมาชิกเทศบาลตำบลดอยแก้ว มี นายภูวิชญ์ วจนศักดิ์สิทธิ์, นายขวัญชัย มนตรีนิกร, นายสุชาย เกียรติสุขเสรี

3. ประชากร

จำนวน 218 ครอบครัว ประชากรรวม 833 คน แยกเป็นชาย 409 คน หญิง 424 คน (เด็กชาย 103 คน, เด็กหญิง 95 คน)

4. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน และรับจ้าง มีการเพาะปลูกตามฤดูกาล โดยปลูกข้าวเพื่อบริโภค และปลูกพืชเศรษฐกิจ คือ กาแฟ พลับ กล้วย ถั่วลิสง และรายได้ส่วนหนึ่งได้จากการจ้างงานในพื้นที่ของโครงการฟาร์มตัวอย่างและหน่วยงานราชการ

วิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรุณวรรณ มุขแก้ว (2557) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลพุน้ำ อำเภอกะยง จังหวัดพังงา พบว่า 1) นโยบายด้านการท่องเที่ยวผู้นำชุมชนมีนโยบายที่จะพัฒนาเกาะยาวให้เป็นเกาะสุขภาพเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว 2) ภาพรวมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติที่ต้องการสัมผัสธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน จุดเด่นคือ ความสวยงามและความเป็นธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ความเป็นมิตรของคนในชุมชน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม 3) แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวผู้นำชุมชนจะพัฒนาตำบลพุน้ำให้เป็นเกาะสุขภาพ การรักษาสิ่งที่เป็นจุดเด่นของชุมชนซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน 4) ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลพุน้ำประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามและมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 5) ความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า สามารถจำแนกชุมชนในตำบลพุน้ำตามระดับความพร้อมเป็น 3 กลุ่ม คือ ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจเต็มรูปแบบและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวแล้ว ชุมชนที่มีความต้องการที่จะจัดการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือของคนในชุมชนและชุมชนที่ยังไม่มีความต้องการที่จะจัดการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือของคนในชุมชน

ณัฐกานต์ รุ่งเรือง และลินจง โพชาวี (2559) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และภูซังคำ ตำบลแก่งเค็ง อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี ได้ศึกษาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ทำได้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ต้องเข้าไปให้การสนับสนุนช่วยเหลือชุมชน โดยคนในชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดย

ชุมชนทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การรวมกลุ่มเป็นองค์กรของชุมชน องค์ประกอบที่ 3 อัตลักษณ์ของชุมชน องค์ประกอบที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติชุมชน องค์ประกอบที่ 5 การจัดการการท่องเที่ยว และ องค์ประกอบที่ 6 การเป็นชุมชนที่มีเอกภาพแบบพอเพียง ให้ความความครบถ้วนและสมบูรณ์มากที่สุดพร้อมกันตระหนักรู้ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปอย่างแพร่หลาย

กุลวดี ละม้ายเงิน และเทิดชาย ช่วยบำรุง (2559) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทงจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า 1) ด้านความรู้ ชุมชนมีความรู้ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ชีตความสามารถในการรองรับการตลาด และการมีส่วนร่วม ขาดความรู้ในด้านการจัดพื้นที่ทางการท่องเที่ยว 2) ด้านทัศนคติ ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) ด้านทักษะ ชุมชนสามารถสื่อสารภาษาท้องถิ่นและข้อมูลทางการท่องเที่ยวได้ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการบริการ สามารถให้บริการอย่างเสมอภาค ขาดทักษะในการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การทำกิจกรรม การดูแลความปลอดภัย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ด้านการเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถวางแผนทางการท่องเที่ยวได้ และ 4) ด้านสมรรถนะหลัก ชุมชนมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทำงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและกติกากหาความรู้สื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องสนับสนุนสินค้าให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคแก้ไขความขัดแย้งประสานงานกิจกรรม และยังขาดความสามารถริเริ่มโครงการวางแผนการเขียนแผนนโยบายการติดตามประเมินผล การพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน และการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อศึกษาถึงการท่องเที่ยวที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวมุ่งสร้างปฏิสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงรากเหง้าของชุมชน เน้นความยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยว สังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน รวมถึงสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกในชุมชน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่ากับผู้มาเยือน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การประสานงาน และการควบคุม โดยทุก ๆ กระบวนการเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมพัฒนา ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมประเมินผล

อุษา กล้าวิจารณ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้นำเสนอแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชน หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการท่องเที่ยวทั้งในด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาคน และด้านเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิต และมุ่งเน้นแสดงให้เห็นแนวทางสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก อันได้แก่ ศักยภาพของชุมชน ศักยภาพของคนในชุมชน และศักยภาพของการบริหารจัดการ และต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การประเมินความเป็นไปได้ของชุมชน การดำเนินงาน และการประเมินผล หากชุมชนนำไปใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแล้ว ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน

กมลชนก จันทร์เกตุ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะยอในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร มีความยั่งยืนหรือไม่ และปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชน เพื่อการพัฒนาแนวทางด้านการจัดการการท่องเที่ยว อันนำไปสู่แนวทางการสร้างความยั่งยืนด้านการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะยอ ยังไม่เกิดความยั่งยืน เนื่องจากขาดความสมดุลในการพัฒนาทางด้านมิติของเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของคนชุมชนอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากประชาชนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการจัดการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มิติด้านที่ขาดความยั่งยืนและควรได้รับการแก้ไขตามลำดับความเร่งด่วน คือ มิติการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และด้านมิติการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนเกาะยอ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก และปัจจัยด้านนโยบายมาตรการและ กฎหมาย

สุดถนอม ต้นเจริญ (2560) ทำศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ศักยภาพด้านองค์กรชุมชนและด้านการจัดการในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากที่สุด โดยเฉพาะการที่ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน ชุมชนสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ และการมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และ การท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญของศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ส่วนการรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเรื่องการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือนมากที่สุด

วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ (2564) ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา :กรณีศึกษา ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง พบว่า 1) ชุมชนเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวโดดเด่นอย่างหลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล รวมทั้งมีแหล่งเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา จึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเป็นจำนวนมาก สำหรับลักษณะการจัดการท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นโดยคนในชุมชน ซึ่งผลจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะหมาก ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างงานและสร้างรายได้ ด้านความเข้มแข็งของชุมชนและพึ่งตนเอง และด้านการท่องเที่ยวในชุมชน 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะหมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านการผลิตและด้านการตลาด โดยเฉพาะการออกแบบผลิตภัณฑ์และการทำ การตลาดออนไลน์

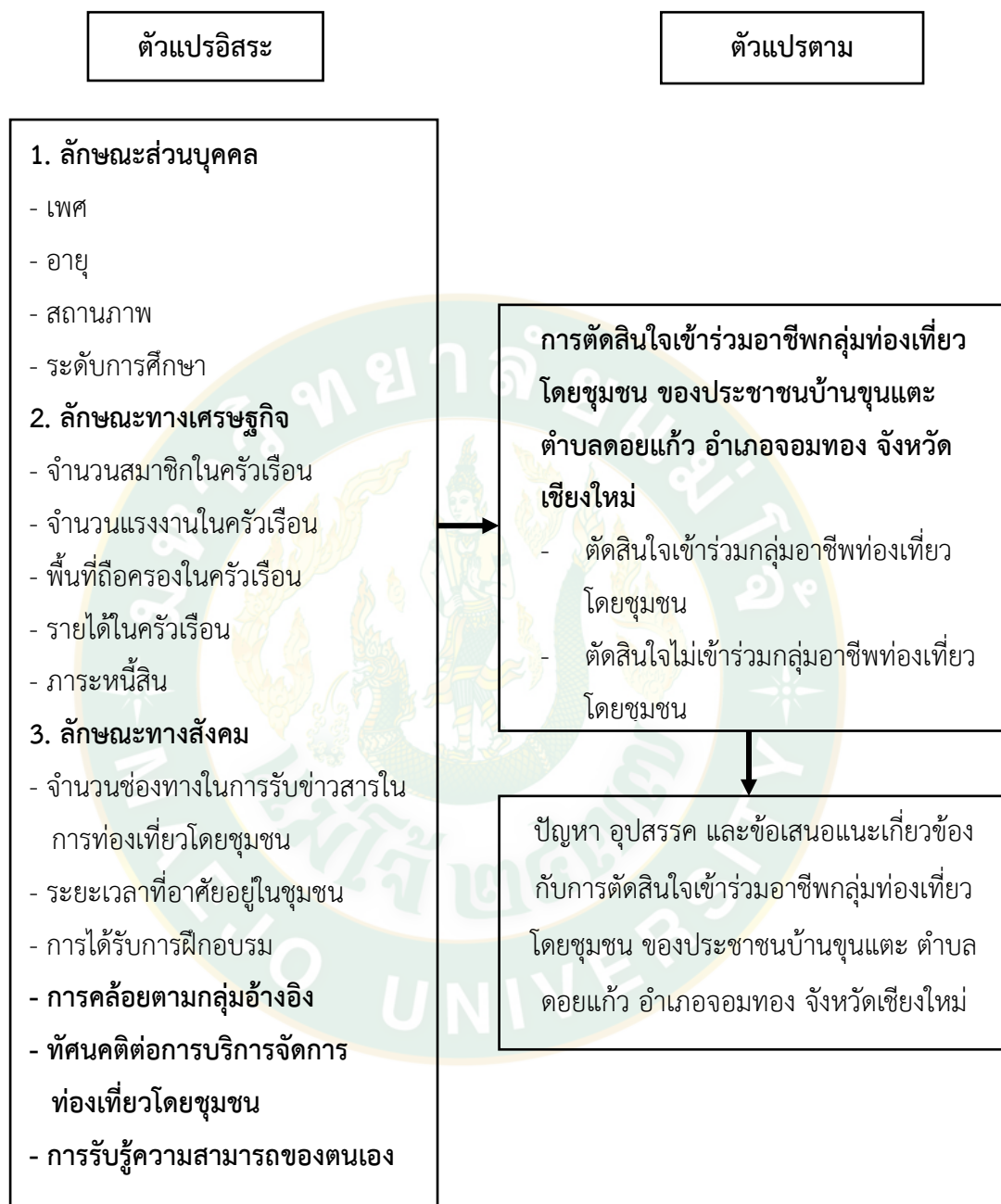
สุวดี บุญมาจรินนท์ และคณะ (2565) ศึกษาการออกแบบประสบการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาพบว่า การออกแบบ ประสบการณ์ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มาจากพื้นฐานทุนของท้องถิ่น การมีนักสื่อความหมาย ท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดและการผสมผสานประสาธน์สัมผัสทั้งห้า เป็นการสร้างประสบการณ์ให้ก่อเกิดแก่นักท่องเที่ยว ที่มีคุณค่า น่าจดจำ และยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอันนำไปสู่การพัฒนา ท้องถิ่นที่ยั่งยืน

ภาคสรุป

จากการตรวจสอบเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปสาระสำคัญของแนวคิดและทฤษฎี และการวิจัย ได้ดังนี้ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการท่องเที่ยวที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนโดยกิจกรรมการท่องเที่ยวมุ่งสร้างปฏิสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงรากเหง้าของชุมชนเน้นความยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน รวมถึงสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกในชุมชน และก่อให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่ากับผู้มาเยือน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การนำการประสานงาน และการควบคุมโดยทุก ๆ กระบวนการเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมพัฒนา ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และมีส่วนร่วม ประเมินผล 2) แนวคิดและทฤษฎี

เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำ ความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่าน ประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตร กรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผล กระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในสังคม มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น การเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาระง่อนที่ติดทำกิน ราคาพืชผลการเกษตรหรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน หรืออาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนจะได้เป็นโยชน์ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยทฤษฎีและแนวคิดตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม ทักษะคิดต่อการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

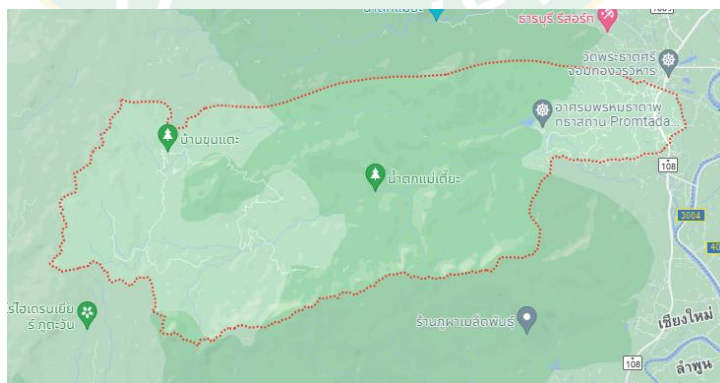
บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขใช้ในการวิเคราะห์อ้างอิงข้อมูลสำคัญทางสถิติ โดยผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในเขตพื้นที่ บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เหตุผลที่เลือกดำเนินการวิจัยในพื้นที่นี้นั้น เนื่องจากชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามอย่างดอยผ้าห่มปก ซึ่งเป็นจุดชมวิวเห็นบ้านป่ากล้วยและทะเลหมอก มีโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริที่เป็นที่สามารถเข้าไปเยี่ยมชมภายในได้ และเป็นหนึ่งในชุมชนที่มีศักยภาพ ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่โดดเด่น รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ชุมชนจึงเริ่มพัฒนาอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยในการศึกษาวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 4 แผนที่ตำบลดอยแก้ว

ที่มา: Google Maps (2565)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชากรในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จากจำนวนประชากร ทั้งหมด 833 คน ที่อาศัยในชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรโดยมีขั้นตอนการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ผู้วิจัยคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ (Yamane, 1973) กำหนดให้มีความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนระดับ 0.05 โดยแสดงวิธีการคำนวณ ดังต่อไปนี้

จากสูตร	$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$		
เมื่อ	N	หมายถึง	ขนาดประชากร
	n	หมายถึง	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	e	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง
แทนค่าในสูตร	N	=	833
	e	=	0.05
	n	=	$\frac{833}{1+833(0.05^2)}$
		=	270.235
		≈	244

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จำนวน 244 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็น ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้แบบสอบถามจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และบทความทางวิชาการ รวมถึงข้อแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) โดยแบ่งข้อคำถามในแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อคำถามรวมทั้งหมด 12 ข้อ โดยมีรายละเอียดข้อคำถามมีดังนี้

ข้อคำถามลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล มีข้อคำถาม 4 ข้อ คือ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา มีลักษณะคำถามปลายปิด

ข้อคำถามลักษณะทางเศรษฐกิจ มีข้อคำถาม 5 ข้อ คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือในครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน และภาระหนี้สิน มีลักษณะคำถามปลายปิดและปลายเปิด

ข้อคำถามลักษณะทางสังคม มีข้อคำถาม 3 ข้อ คือ ช่องทางการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน และการได้รับการฝึกอบรม มีลักษณะคำถามปลายปิดและปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นต่อเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งข้อคำถามในแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดข้อคำถามมีดังนี้

1. ทักษะต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะคำถามปลายปิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ระดับคะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ระดับคะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยและนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายซึ่งผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.8 (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2561) จากการคำนวณขนาดความกว้างของอันตรภาคชั้น

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

แปลความหมายโดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยทัศนคติ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง

การแปลผลระดับทัศนคติ

มีทัศนคติต่อการเข้าร่วมกลุ่มในระดับมากที่สุด
 มีทัศนคติต่อการเข้าร่วมกลุ่มในระดับมาก
 มีทัศนคติต่อการเข้าร่วมกลุ่มในระดับปานกลาง
 มีทัศนคติต่อการเข้าร่วมกลุ่มในระดับน้อย
 มีทัศนคติต่อการเข้าร่วมกลุ่มในระดับน้อยที่สุด

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ องค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว และด้านเพื่อน มีลักษณะคำถามปลายปิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ

คล้อยตามมากที่สุด	ระดับคะแนน	5	คะแนน
คล้อยตามมาก	ระดับคะแนน	4	คะแนน
คล้อยตามปานกลาง	ระดับคะแนน	3	คะแนน
คล้อยตามด้วยน้อย	ระดับคะแนน	2	คะแนน
คล้อยตามน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยและนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายซึ่งผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.8 (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2561) จากการคำนวณขนาดความกว้างของอันตรภาคชั้น

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

แปลความหมายโดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง

การแปลผลระดับคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับมากที่สุด

มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับมาก

มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับปานกลาง

มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับน้อย

มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับน้อยที่สุด

3. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
ของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ องค์ประกอบการ
จัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเชื่อมั่นในตนเอง และด้าน
 ครอบครั้ว มีลักษณะคำถามปลายปิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจำนวน 5 ระดับ ตามมาตรา
 ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ

รับรู้มากที่สุด	ระดับคะแนน	5	คะแนน
รับรู้มาก	ระดับคะแนน	4	คะแนน
รับรู้ปานกลาง	ระดับคะแนน	3	คะแนน
รับรู้ด้วยน้อย	ระดับคะแนน	2	คะแนน
รู้น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยและนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปล
 ความหมายซึ่งผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของอันตรา
 ภาคชั้นเท่ากับ 0.8 (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2561) จากการคำนวณขนาดความกว้างของอันตรา
 ภาคชั้น

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad \text{อันตราภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

แปลความหมายโดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเอง การแปลผลระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	มีการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการจัดประเภทหรือจัดกลุ่มตามที่ประชาชนได้ตอบไว้ในข้อคำถามแบบปลายเปิดในแบบสอบถาม

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยใช้การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity Test) และการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity Test)

ทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Test) ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่เป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในพิจารณาข้อคำถามควบคู่กับนิยามศัพท์ว่ามีความเที่ยงตรงพอที่จะวัดสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาหรือไม่

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test)

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test) กับข้อคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้วิธีการของครอนบาค อัลฟา (Cronbach alpha method) หรือสูตรหาความเชื่อมั่นในรูปสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient : α -coefficient) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540) โดยแสดงสูตรได้ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

โดยกำหนดให้	α	คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	คือ จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i^2$	คือ ผลรวมค่าคะแนนแปรปรวนในแต่ละข้อ
	S_x^2	คือ ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ในการวิจัยนี้ ได้กำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นที่ได้นั้นจะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.07 หมายความว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความที่น่าเชื่อถือได้ (วนิดา วาติเจริญ และคณะ, 2560) และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยจริงได้

โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองความเชื่อมั่นกับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในบ้านห้วยมะนาว หมู่ที่ 4 และบ้านห้วยส้มป่อย หมู่ที่ 8 ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ชุด เหตุผลเพราะในทางสถิติถือว่าข้อมูลเริ่มมีแนวโน้มกระจายแบบปกติ (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2561) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม อาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชน

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของชุดคำถามในแต่ละด้าน

(n=30)

ประเด็นการศึกษา	ด้าน	จำนวนข้อคำถาม	α -coefficient
ทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	ด้านทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยว	11	0.951
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	ด้านองค์กร	5	0.890
	ด้านครอบครัว	5	0.822
	ด้านเพื่อน	5	0.848
	รวม	15	0.938
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	5	0.791
	ด้านการรับรู้ในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	5	0.863
	รวม	10	0.916
รวมทั้งหมด		36	0.959

จากการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือได้ของคำถามทั้ง 3 ประเด็น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient: α -coefficient) รวมเกิน 0.70 ดังนั้นจึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้หลาย ๆ วิธีเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นแรก โดยศึกษาค้นคว้าจาก ตำรา หนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่ค้นคว้าผ่านระบบออนไลน์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการศึกษา
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามโดยชาวบ้านในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช้ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด และลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิดจากกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านในชุมชนจำนวน 244 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามและจัดลำดับข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและแจกแจงความถี่ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical package for the social Science: SPSS for Windows) เพื่อทำการแจกแจงข้อมูลที่ได้ในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เช่น ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐาน เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2. วิเคราะห์ระดับทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของประชาชนในชุมชน ดังนี้

1) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับทัศนคติ

5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 = เห็นด้วยมาก

3 = ไม่แน่ใจ

2 = ไม่เห็นด้วย

1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

5 = คล้อยตามมากที่สุด

4 = คล้อยตามมาก

3 = คล้อยตามปานกลาง

2 = คล้อยตามน้อย

1 = คล้อยตามน้อยที่สุด

3) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการรับรู้ความสามารถของประชาชนในชุมชน

5 = รับรู้มากที่สุด

4 = รับรู้มาก

3 = รับรู้ปานกลาง

2 = รับรู้น้อย

1 = รับรู้น้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยและนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายซึ่งผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.8 (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2561) จากการคำนวณขนาดความกว้างของอันตรภาคชั้น

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

แปลความหมายโดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	ระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	ระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	ระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	ระดับน้อยที่สุด

3. ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีระดับการวัดเป็นมาตรฐานบัญญัติ (nominal scale) ซึ่งมีการจำแนกออกเป็นความถี่ที่จะนำเสนอเป็นรูปร้อยละและเปรียบเทียบความแตกต่างของสัดส่วน โดยใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 -test) เพื่อหาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

$$\chi^2 = \sum \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

โดยกำหนดให้ O_i หมายถึง ความถี่ที่ได้จากการศึกษาในแต่ละกลุ่ม/ตัวแปร

E_i หมายถึง ความถี่ที่คาดหวังในแต่ละกลุ่ม/ตัวแปร

จากนั้นแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ

ระดับมาก	=	ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00
ระดับปานกลาง	=	ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67
ระดับน้อย	=	ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยว โดยชุมชนหรือไม่ของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเองในเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา 2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครองในครอบครัว รายได้ในครัวเรือน และภาระหนี้สิน และ 3) ลักษณะทางสังคม คือ ช่องทางการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน และการได้รับการฝึกอบรม

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล

ผลจากการวิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของประชาชนในบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 2)

เพศ

ผลจากการวิจัยพบว่าร้อยละ 56.15 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 43.85 เป็นเพศชาย

อายุ

ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 43.57 ปี อายุต่ำสุด 17 ปี อายุสูงสุด 80 ปี ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 36.07 รองลงมาคืออายุมากกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 24.59 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.36 อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.93 และอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.05 ตามลำดับ

สถานภาพ

ผลจากการวิจัยพบว่าสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนบ้านขุนแตะส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 70.49 รองลงมาเป็นสถานภาพโสด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.64 สถานภาพหม้าย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.46 และสถานภาพหย่าร้าง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.41 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

ผลจากการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนบ้านขุนแตะส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.41 รองลงมาเป็นการศึกษาระดับต่ำกว่าระดับประถมศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.54 ระดับประถมศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 17.21 ระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.34 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.52 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.56 สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.41 ตามลำดับ

ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนบ้านขุนแตะส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรเป็นหลักและในชุมชนมีโรงเรียนชุมชนมีการเรียนการสอนถึงระดับประถมศึกษาปี 6 ถ้าต้องการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาจะต้องเดินทางไปนอกพื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่มีสภาพสมรส ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่ต้องการสร้างฐานะให้ครอบครัวมั่นคง มีเหตุมีผลในการตัดสินใจ และยังมีความรับผิดชอบที่มากขึ้นเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกในครอบครัว

ตารางที่ 2 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปส่วนบุคคล

(n=244)

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	107	43.85
หญิง	137	56.15
2. อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	5	2.05
21 – 30 ปี	34	13.93
31 – 40 ปี	88	36.07
41 – 50 ปี	57	23.36
มากกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี	60	24.59
$\bar{x} = 42.57$ S.D. = 13.16 Min-Max = 17-80		
3. สถานะภาพ		
โสด	65	26.64
สมรส	172	70.49
หม้าย	6	2.46
หย่าร้าง	1	0.41
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับประถม	55	22.54
ระดับประถม	42	17.21
มัธยมศึกษาตอนต้น	62	25.41
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	33	13.52
อนุปริญญา/ปวส.	16	6.56
ปริญญาตรี	35	14.34
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.41

2. ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ผลจากการวิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประชาชนในบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.95 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 9 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.38 รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.69 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.93 ตามลำดับ

จำนวนแรงงานในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.39 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 รองลงมาจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 จำนวนแรงงานในครัวเรือนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.15 และไม่มีแรงงานในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.46 ตามลำดับ

พื้นที่ถือครองในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเฉลี่ย 9.79 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือน ระหว่าง 2.01-8.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.79 มีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือน ระหว่าง 8.01-14.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.79 มีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือน ระหว่าง 14.01-20.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.08 มีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.80 และมีจำนวนพื้นที่ถือครองในครัวเรือน 20.01 ไร่ ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.97 ตามลำดับ

รายได้ในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่า รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน 99,090.98 บาท/ต่อ รายได้ ตั้งแต่ 9,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.08 มากที่สุด รายได้ 30,001-60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.86 รายได้ 120,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.4 รายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.58 และรายได้ 60,001-90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.12 ตามลำดับ

หนี้สินหรือการกู้ยืมเงิน

ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 61.48 ไม่มีหนี้สินหรือการกู้ยืมเงิน และร้อยละ 38.52 มีหนี้สินหรือการกู้ยืมเงิน

ตารางที่ 3 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

(n=244)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2 คน	34	13.93
3-4 คน	140	57.38
ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป	70	28.69
$\bar{x} = 3.95$ S.D. = 1.40 Min-Max = 1-9		
2. จำนวนแรงงานในครัวเรือน		
ไม่มี	6	2.46
1-2 คน	152	62.30
3-4 คน	71	29.10
ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป	15	6.15
$\bar{x} = 2.39$ S.D. = 1.16 Min-Max = 0-7		
3. พื้นที่ถือครองในครัวเรือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ไร่	41	16.80
2.01-8.00 ไร่	80	32.79
8.01-14.00 ไร่	57	23.36
14.01-20.00 ไร่	49	20.08
ตั้งแต่ 20.01 ไร่ ขึ้นไป	17	7.97
$\bar{x} = 9.79$ S.D. = 6.99 Min-Max = 0-32		
4. รายได้ในครัวเรือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000 บาท/ปี	38	15.58
30,001-60,000 บาท/ปี	46	18.86
60,001-90,000 บาท/ปี	32	13.12
90,001-120,000 บาท/ปี	88	36.08
ตั้งแต่ 120,001 บาท ขึ้นไป	40	16.4
$\bar{x} = 99090.98$ S.D. = 77522.85 Min-Max = 7200-500000		
5. หนี้สินหรือการกู้เงิน		
ไม่มีหนี้สิน	150	61.48
มีหนี้สิน	94	38.52

3. ลักษณะพื้นฐานทางสังคม

ผลจากการวิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของประชาชนในบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (ตารางที่ 4)

ช่องทางในการรับข่าวสารในการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการวิจัยพบว่าช่องทางในการรับข่าวสารในการท่องเที่ยวโดยชุมชนเฉลี่ย 1.62 ช่องทาง ส่วนใหญ่ช่องทางในการรับข่าวสารในการท่องเที่ยวโดยชุมชน 1-2 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 88.11 รองลงมา 3-4 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 11.07 และ 5-6 ช่องทาง คิดเป็นร้อยละ 0.82 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่าระยะเวลาในการที่ประชาชนอาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 40.11 ปี ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมาที่ประชาชนอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.4 ระยะเวลาในการที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.8 ระยะเวลาในการที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.6 และระยะเวลาในการที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 20 ปีหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 7.8 โดยคิดได้ว่าร้อยละ 85.66 เป็นประชาชนดั้งเดิม และร้อยละ 14.34 เป็นประชาชนที่ย้ายมาจากที่อื่น

การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา

ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 91.80 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน และร้อยละ 8.20 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตารางที่ 4 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางสังคม

(n=244)

ลักษณะทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่องทางในการรับข่าวสารในการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
1-2 ช่องทาง	215	88.11
3-4 ช่องทาง	27	11.07
5-6 ช่องทาง	2	0.82
$\bar{x} = 1.62$ S.D. = 0.81 Min-Max = 1-5		
2. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	19	7.79
21 – 30 ปี	43	17.62
31 – 40 ปี	76	31.15
41 – 50 ปี	57	23.36
มากกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี	49	20.08
$\bar{x} = 40.11$ S.D. = 13.81 Min-Max = 15-80		
เป็นประชาชนดั้งเดิม	209	85.66
เป็นประชาชนที่ย้ายมาจากที่อื่น ๆ	35	14.34
3. การได้รับการฝึกอบรมในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา		
ไม่เคย	224	91.80
เคย	20	8.20

ตอนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ในเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ
ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถแสดงผลดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลจากการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโดยภาพรวมมุมมองต่อทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.44) รองลงคือการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้, การท่องเที่ยวช่วยให้คนในชุมชนยังคงอาชีพเดิมอยู่ได้, ชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาเยี่ยมชม และการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการทำของฝากประเภทอาหารจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวช่วยให้เกิดรายได้จากการขายสินค้าการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวโดยตรงอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) การท่องเที่ยวทำให้รู้จักการพัฒนาที่พิกในลักษณะต่างให้แก่ นักท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวทำให้ความรู้ในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ เพื่อจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) การท่องเที่ยวท่องเที่ยวช่วยให้คนในชุมชนไม่ย้ายออกไปทำงานที่อื่นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) และการท่องเที่ยวทำให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสะดวกขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5ทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอกแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

(n=244)

มุมมองทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพ	ระดับทัศนคติ					SD	แปลผล
	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้แก่คนส่วนใหญ่ในชุมชน		47 (19.26)	64 (26.23)	85 (34.84)	32 (13.11)	16 (6.56)	ปานกลาง
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม		48 (19.67)	62 (25.41)	84 (34.43)	32 (23.11)	18 (7.38)	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวทำให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสะดวกขึ้น		43 (17.62)	59 (24.18)	87 (35.66)	35 (14.34)	20 (8.20)	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวช่วยให้คนในชุมชนไม่ย้ายถิ่นออกไปทำงานที่อื่น ๆ		48 (19.67)	55 (22.54)	83 (34.02)	41 (16.80)	17 (6.97)	ปานกลาง
5. การท่องเที่ยวช่วยให้คนในชุมชนยังคงอาชีพเดิมอยู่ได้		46 (18.85)	70 (28.69)	77 (31.56)	34 (13.93)	17 (6.97)	ปานกลาง
6. ชุมชนของท่านมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาเยี่ยมชม		49 (20.08)	66 (27.05)	79 (32.38)	30 (12.30)	20 (8.20)	ปานกลาง
7. ท่านอยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน		56 (22.95)	61 (25.00)	80 (32.79)	28 (11.48)	19 (7.79)	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=244)

มุมมองทัศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพ กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	ระดับทัศนคติ				$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
8. การท่องเที่ยวช่วยให้ช่วยย้ให้เกิดรายได้จากการขาย สินค้าการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง	53 (21.72)	62 (25.41)	72 (29.51)	36 (14.75)	3.37	1.22	ปานกลาง
9. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีรายได้จาก การทำของฝากประเภทอาหารจำหน่ายให้กับ นักท่องเที่ยว	52 (21.31)	61 (25.00)	78 (31.97)	35 (14.34)	3.39	1.18	ปานกลาง
10. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านรู้จักการพัฒนาที่ พิกในลักษณะต่างให้แก่นักท่องเที่ยว	47 (19.26)	64 (26.23)	79 (32.38)	33 (13.52)	3.34	1.18	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้ในการ ผลิตสินค้าใหม่ ๆ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว	44 (18.03)	67 (27.46)	78 (31.97)	38 (15.57)	3.34	1.15	ปานกลาง
รวม					3.36	1.22	ปานกลาง

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ผลการศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าภาพรวมระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย 3.10) เมื่อพิจารณาในแต่ด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร (เฉลี่ย 3.17) ด้านครอบครัว (เฉลี่ย 3.11) ด้านเพื่อน (เฉลี่ย 3.02) ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ภาพรวมระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

(n=244)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
ด้านองค์กร	3.17	1.15	คล้อยตามปานกลาง
ด้านครอบครัว	3.11	1.70	คล้อยตามปานกลาง
ด้านเพื่อน	3.02	1.05	คล้อยตามปานกลาง
รวม	3.10	1.3	คล้อยตามปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ยังสามารถวิเคราะห์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นประเด็นรายข้อคำถาม โดยแบ่งออกเป็นรายด้านได้จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านองค์กร

การศึกษการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงด้านองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการคล้อยตามองค์กรอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ ชุมชนมีส่วนช่วยให้ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.27) การรวมกลุ่มในชุมชนทำให้ท่านสนใจตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.21) ข่าวสารจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ท่านสนใจที่จะตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.16) สถาบันทางการศึกษามีส่วนช่วยหรือสนับสนุนทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.13) และสถาบันทางการเงิน เช่น ธกส. ช่วยในการสนับสนุนต้นทุนในการทำแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.08) ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

2.2 ด้านครอบครัว

การศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงด้านครอบครัวโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการคล้อยตามครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ การโน้มน้าวของคนในครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.13) ครอบครัวเข้าใจที่ท่านเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน และความหวังของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.12) ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.09) การเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.07) ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

2.3 ด้านเพื่อน

การศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงด้านเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการคล้อยตามเพื่อนอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ การชักชวนของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.06) การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของเพื่อน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของท่าน (ค่าเฉลี่ย 3.05) คำแนะนำของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.98) การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของท่านเป็นผลมาจากการทำตามพฤติกรรมเพื่อนในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.96) และในกลุ่มเพื่อนที่มีอาชีพที่ดีและมั่นคงเป็นที่ชื่นชมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.03) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลงักกร

(n=244)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	ระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง				$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ด้านองค์กร							
1. ชุมชนมีส่วนช่วยให้ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	34 (13.93)	67 (27.46)	92 (37.70)	33 (13.52)	18 (7.38)	3.27	ปานกลาง
2. สถาบันทางการเงิน เช่น ธกส. ช่วยในการสนับสนุนต้นทุนในการทำแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน	30 (12.30)	65 (26.64)	77 (31.56)	38 (15.57)	34 (13.93)	3.08	ปานกลาง
3. สถาบันทางการศึกษามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	31 (12.70)	65 (26.64)	78 (31.97)	44 (18.03)	26 (10.66)	3.13	ปานกลาง
4. การรวมกลุ่มในชุมชนทำให้ท่านสนใจตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	35 (14.34)	61 (25.0)	89 (36.48)	39 (15.98)	20 (8.20)	3.21	ปานกลาง
5. ข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ท่านสนใจที่จะตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	34 (13.93)	59 (24.18)	85 (34.84)	43 (17.62)	23 (9.43)	3.16	ปานกลาง
รวม						3.17	1.15 ปานกลาง

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านครอบครัว

(n=244)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	ระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง					X̄	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านครอบครัว								
1. การโน้มน้าวของคนในครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	27 (11.07)	54 (22.13)	104 (42.62)	42 (17.21)	17 (6.97)	3.13	1.05	ปานกลาง
2. ครอบครัวเข้าใจที่ท่านเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	33 (13.52)	47 (19.26)	100 (40.98)	44 (18.03)	20 (8.20)	3.12	1.11	ปานกลาง
3. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพที่เข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	30 (12.30)	44 (18.03)	109 (44.67)	39 (15.98)	22 (9.02)	3.09	1.09	ปานกลาง
4. ความหวังของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	26 (10.66)	45 (18.44)	102 (41.80)	45 (18.44)	26 (10.66)	3.12	2.22	ปานกลาง
5. การเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว	22 (9.02)	37 (15.16)	107 (43.85)	57 (23.36)	21 (8.61)	3.07	3.04	ปานกลาง
รวม						3.11	1.70	ปานกลาง

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านเพื่อน

(n=244)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	ระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง					SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านเพื่อน							
1. คำแนะนำของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	14 (5.74)	54 (22.13)	116 (47.54)	33 (13.52)	27 (11.07)	1.02	ปานกลาง
2. การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของเพื่อน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของท่าน	22 (9.02)	49 (20.08)	117 (47.95)	31 (12.70)	25 (10.25)	1.05	ปานกลาง
3. การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของท่าน เป็นผลมาจากการทำตามพฤติกรรมเพื่อนในกลุ่ม	15 (6.15)	52 (21.31)	112 (45.90)	38 (15.57)	27 (11.07)	1.03	ปานกลาง
4. ในกลุ่มเพื่อนที่มีอาชีพที่ดีและมั่นคงเป็นที่ชื่นชมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	23 (9.43)	48 (19.67)	113 (46.31)	34 (13.93)	26 (10.66)	1.07	ปานกลาง
5. การชักชวนของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	25 (10.25)	47 (19.26)	115 (47.13)	32 (13.11)	25 (10.25)	1.07	ปานกลาง
รวม						3.02	ปานกลาง

3. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโดยภาพรวมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะมีการรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย 2.90) เมื่อพิจารณาในแต่ด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง (เฉลี่ย 2.83) และการรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (เฉลี่ย 2.96) (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ภาพรวมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (n=244)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
ความเชื่อมั่นในตนเอง	2.83	1.18	รับรู้ปานกลาง
การรับรู้ในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.96	1.18	รับรู้ปานกลาง
รวม	2.90	1.18	รับรู้ปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมการรับรู้ความสามารถของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ยังสามารถวิเคราะห์การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นประเด็นรายข้อคำถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

3.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการคล้อยตามเพื่อนอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย 3.01) ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นจากการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย 3.02) ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เจริญก้าวหน้าได้ (ค่าเฉลี่ย 3.06) ท่านรับรู้ว่าคุณประสบความสำเร็จและความรู้ที่ท่านมีสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย 3.00) ท่านรับรู้ว่าคุณรู้สึกท้อแท้และขาดความมั่นใจเมื่อเจอปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.71) (ตารางที่ 11)

3.2 การรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

การศึกษาการรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการคล้อยตามเพื่อนอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน

ได้ (ค่าเฉลี่ย 3.02) ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้ที่จะขยายกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่ชุมชนโดยรอบได้เป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 3.00) ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 2.98) ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 2.91) ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 2.89) (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง (n=244)

การการรับรู้ความสามารถของตนเอง	ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง					X̄	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง								
1. ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้	27 (11.11)	59 (24.2)	81 (33.2)	43 (17.6)	34 (13.9)	3.01	1.19	ปานกลาง
2. ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นจากการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้	26 (10.66)	62 (25.41)	80 (32.79)	44 (18.03)	32 (13.11)	3.02	1.18	ปานกลาง
3. ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เจริญก้าวหน้าได้	36 (14.75)	48 (19.67)	88 (36.07)	39 (15.98)	33 (13.52)	3.06	1.22	ปานกลาง
4. ท่านรับรู้ว่าคุณประสบความสำเร็จและความรู้ที่ท่านมีสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนได้	25 (10.25)	60 (24.59)	87 (35.66)	35 (14.34)	37 (15.16)	3.00	1.19	ปานกลาง
5. ท่านรับรู้ว่าคุณรู้สึกท้อแท้และขาดความมั่นใจเมื่อเจอปัญหา	17 (6.97)	37 (15.16)	94 (38.52)	51 (20.90)	45 (18.44)	2.71	1.14	ปานกลาง
รวม						2.83	1.18	ปานกลาง

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน การรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

การรับรู้ความสามารถของตนเอง	ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง					X̄	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน								
1. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้ความเข้าใจในการสร้าง การมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนได้	19 (7.79)	66 (27.05)	90 (36.89)	38 (15.57)	31 (12.70)	3.02	1.12	ปานกลาง
2. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้ที่จะขยายกลุ่มอาชีพ ท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่ชุมชนโดยรอบได้เป็นอย่างดี	23 (9.43)	62 (25.41)	83 (34.02)	44 (18.03)	32 (13.11)	3.0	1.16	ปานกลาง
3. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างดี	28 (11.48)	49 (20.08)	92 (37.70)	39 (15.98)	36 (14.75)	2.98	1.19	ปานกลาง
4. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติสำหรับ นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	27 (11.07)	46 (18.85)	91 (37.30)	39 (15.98)	41 (16.80)	2.91	1.21	ปานกลาง
5. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาด และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างดี	23 (9.43)	50 (20.49)	92 (37.70)	35 (14.34)	44 (18.03)	2.89	1.20	ปานกลาง
รวม						2.96	1.18	ปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน
บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1. การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชน 244 คน ตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 และตัดสินใจไม่เข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ข้อมูลการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

(n=244)		
การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	180	73.80
ตัดสินใจไม่เข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	64	26.20

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยแต่ละกลุ่มมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีดังต่อไปนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคล

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 14)

1.1) อายุ

จากผลการศึกษาพบว่าอายุมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ช่วงอายุ 31-40 ปี มีแนวโน้มสูงที่สุดต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเข้าท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากผู้ที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี เป็นอายุของคนในวัยทำงานที่ต้องการหารายได้ให้มาก และต้องการความมั่นคงในชีวิตเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2) ระดับการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีระดับการตัดสินใจมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น เนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะมีการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากกว่า โดยส่วนใหญ่ประชาชนในชุมชนมีระดับการศึกษาที่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับลักษณะทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมเชียงใหม่ พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือ จำนวนแรงงานในครัวเรือน และมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 1 ตัวแปร คือ รายได้ในครัวเรือน โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 15)

2.1) จำนวนแรงงานในครัวเรือน

จากผลการศึกษาพบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการมีแรงงานในครัวเรือนที่มีจำนวนมากทำให้ในครัวเรือนภาระการใช้จ่ายที่มากกว่า จึงทำให้การมีจำนวนแรงงานที่มากมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มมากขึ้น โดยในชุมชนบ้านขุนแตะส่วนใหญ่จะมีจำนวนแรงงานที่ประมาณ 1-2 คน

2.2) รายได้ในครัวเรือน

จากผลการศึกษาพบว่ารายได้ในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากรายได้ในครัวเรือนมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ของประชาชนบ้านขุนแตะโดยส่วนมากจะมีรายได้ประมาณ 100,000 ต่อปี

3) ลักษณะทางสังคม

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมเชียงใหม่ พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 2 ตัวแปร คือ ช่องทางในการรับข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 16)

3.1) ช่องทางในการรับข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากผลการศึกษาพบว่าช่องทางในการรับข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากการรับข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน การได้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น

3.2) ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

จากผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

4) ทศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 17)

จากผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของประชาชนบ้านขุนแตะมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ เมื่อประชาชนบ้านขุนแตะมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น

5) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 17)

จากผลการศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของประชาชนบ้านขุนแตะมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ เมื่อประชาชนบ้านขุนแตะได้รับคำแนะนำจากครอบครัว เพื่อน และได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ มีผลทำให้ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น

6) การรับรู้ความสามารถของตนเอง

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอกแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 17)

จากผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองของประชาชนบ้านขุนแตะมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ เมื่อประชาชนบ้านขุนแตะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนบ้านขุนแตะมองเห็นความก้าวหน้าและโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทำให้ประชาชนบ้านขุนแตะมีแนวโน้มต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตารางที่ 14 ลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านขุนแตะ

(n=244)

ลักษณะส่วนบุคคลที่มี ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ เข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยว โดยชุมชน	การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน		X^2	df	Sig
	ตัดสินใจเข้าร่วม	ตัดสินใจไม่เข้าร่วม			
เพศ					
ชาย	81(33.2)	26(10.7)	.367	1	.545
หญิง	99(40.6)	38(15.6)			
อายุ					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	4(1.6)	1(0.4)	12.145	4	.016**
21 – 30 ปี	30(12.3)	4(1.6)			
31 – 40 ปี	69(28.3)	19(7.8)			
41 – 50 ปี	42(17.2)	15(6.1)			
มากกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี	35(14.3)	25(10.2)			
สถานะภาพ					
โสด และอื่น ๆ	58(23.8)	14(5.7)	2.430	1	.119
สมรส	122(50.0)	50(20.5)			
ระดับการศึกษา					
ต่ำกว่าระดับประถม	30(12.3)	25(10.2)	19.697	5	.001**
ระดับประถม	29(11.9)	13(5.3)			
มัธยมศึกษาตอนต้น	52(21.3)	10(4.1)			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	28(11.5)	5(2.0)			
อนุปริญญา/ปวส.	15(6.1)	1(0.4)			
ปริญญาตรี/สูงกว่า	26(10.7)	10(4.1)			

ตารางที่ 15 ลักษณะทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านขุนแตะ

(n=244)

ลักษณะทางเศรษฐกิจที่มี ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้า ร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดย ชุมชน	การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน		X ²	df	Sig
	ตัดสินใจ เข้าร่วม	ตัดสินใจ ไม่เข้าร่วม			
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน					
1-2 คน	20(8.2)	14(5.7)	5.349	2	.069
3-4 คน	104(42.6)	36(14.8)			
ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป	56(23.0)	14(5.7)			
จำนวนแรงงานในครัวเรือน					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน	152(62.3)	61(25.)	5.028	1	<.025*
ตั้งแต่ 4 คน ขึ้นไป	28(11.5)	3(1.2)			
พื้นที่ถือครอง					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ไร่	28(11.5)	13(5.3)	7.736	4	.102
2.01-8.00 ไร่	52(21.3)	28(11.5)			
8.01-14.00 ไร่	45(18.4)	12(4.9)			
14.01-20.00 ไร่	41(16.8)	8(3.3)			
ตั้งแต่ 20.01 ไร่ ขึ้นไป	14(5.7)	3(1.2)			
รายได้ในครัวเรือน (บาท/ปี)					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000	25(10.2)	13(5.3)	11.86	4	.018**
30,001-60,000 บาท/ปี	29(11.9)	17(7.0)			
60,001-90,000 บาท/ปี	25(10.2)	7(2.9)			
90,001-120,000 บาท/ปี	75(30.7)	13(5.3)			
ตั้งแต่ 120,001 บาท/ปี ขึ้นไป	26(10.4)	14(5.7)			
ภาระหนี้สิน					
ไม่มีหนี้สิน	110(45.1)	40(16.4)	.038	1	.845
มีหนี้สิน	70(28.7)	24(9.8)			

ตารางที่ 16 ลักษณะทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านขุนแตะ

(n=244)

ลักษณะทางสังคมที่มี ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ เข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยว โดยชุมชน	การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน		X ²	df	Sig
	ตัดสินใจ เข้าร่วม	ตัดสินใจ ไม่เข้าร่วม			
ช่องทางในการรับข่าวสารในการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ช่องทาง	153(62.70)	1(0.41)	8.420	2	.015**
มากกว่าหรือเท่ากับ 3 ช่องทาง	26(10.66)	1(0.41)			
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	18(7.38)	1(0.41)	10.692	4	.030*
21 - 30 ปี	35(14.34)	8(3.28)			
31 - 40 ปี	58(23.77)	18(7.38)			
41 - 50 ปี	39(15.98)	18(7.38)			
51 ปีขึ้นไป	30(12.30)	19(7.79)			
เป็นประชาชนดั้งเดิม	156(63.9)	53(21.7)	.571	1	.450
เป็นประชาชนที่ย้ายมาจากที่อื่น	24(9.8)	11(4.5)			
การได้รับการฝึกอบรม ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา					
ไม่เคย	166(68.0)	58(23.8)	.160	1	.689
เคย	14(5.7)	6(2.5)			

ตารางที่ 17 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ

(n=244)

ข้อมูลความคิดเห็นต่อการเข้าร่วม อาชีพกลุ่มท่องเที่ยวที่มี ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้า ร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยว โดยชุมชน	การตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่ม ท่องเที่ยวโดยชุมชน		X ²	df	Sig
	ตัดสินใจ เข้าร่วม	ตัดสินใจ ไม่เข้าร่วม			
ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
เห็นด้วยมาก	93(38.1)	6(2.5)	44.850	2	<.001**
เห็นด้วย	68(27.9)	32(13.1)			
เห็นด้วยน้อย	19(7.8)	26(10.7)			
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง					
คล้อยตามมาก	65(26.6)	3(1.2)	43.070	2	<.001**
คล้อยตาม	99(40.6)	32(13.1)			
คล้อยตามน้อย	20(8.2)	29(11.9)			
การรับรู้ความสามารถของตนเอง					
รับรู้มาก	65(26.6)	3(1.2)	29.287	2	<.001**
รับรู้	80(32.8)	32(13.1)			
รับรู้น้อย	35(14.3)	29(11.9)			

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1. การจัดการสิ่งแวดล้อม

ประชาชนบ้านขุนแตะมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะภายในชุมชน หากชุมชนตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากประชาชนได้เล็งเห็นตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งขาดระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดปริมาณขยะสะสมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขาดการคัดแยกขยะอย่างเหมาะสม และขาดมาตรการในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี นำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ทัศนียภาพของพื้นที่ท่องเที่ยวเสียหาย และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในระยะยาว นอกจากนี้ยังอาจกระทบต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและความยั่งยืนในการประกอบอาชีพท่องเที่ยวอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ชาวบ้านขุนแตะจึงมีความกังวลเป็นพิเศษเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้น หากชุมชนจะเข้าสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในอนาคต

จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ดังนั้น ประชาชนจึงอยากให้องค์กรต่าง ๆ เข้ามาใช้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้เป็นระบบ และการส่งเสริมพัฒนาระบบกำจัดขยะที่ยั่งยืน เช่น การทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ หรือสร้างจุดรวบรวมวัสดุรีไซเคิลเพื่อจำหน่ายต่อ

2. การรับรู้ความสามารถของตนเอง

เนื่องจากระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะยังอยู่ในระดับที่ปานกลาง โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมั่นในตนเองที่ยังปานกลางค่อนข้างต่ำ ซึ่งเกิดจากการที่ประชาชนขาดประสบการณ์ตรงในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว และขาดความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านการท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ เมื่อประชาชนต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพกลุ่มท่องเที่ยว เช่น ปัญหาการขาดทักษะการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ปัญหาการจัดสรรรายได้ที่ไม่ชัดเจน หรือปัญหาการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ประชาชนบ้านขุนแตะมักรู้สึกท้อแท้ ขาดความมั่นใจ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที ซึ่งยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมและดำเนินงานในอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนบ้านขุนแตะจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดหลักสูตรอบรมและพัฒนาทักษะการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

เนื่องจากการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เช่น การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน การพัฒนาทักษะการบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ดี นอกจากนี้ยังรวมถึงการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และการการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งการได้รับการสนับสนุนดังกล่าวจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมและความมั่นใจมากขึ้นในการดำเนินงานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน และสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

จากปัญหาดังกล่าว ประชาชนบ้านขุนแตะจึงมีข้อเสนอแนะ ให้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชน ควรเข้ามาจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนต้อนรับนักท่องเที่ยว การให้บริการ และการสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านขุนแตะ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านขุนแตะ 3) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 244 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2566 ถึง มกราคม พ.ศ.2567 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะสังคมของประชาชนในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 56.15 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยประมาณ 43 ปี ร้อยละ 70.49 อยู่ในสถานะภาพสมรส ร้อยละ 25.41 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยที่ 3.95 คน แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณที่ 2 คน พื้นที่ในการถือครองเฉลี่ย 9.79 ไร่ รายได้ในครัวเรือนเฉลี่ยที่ 99,090.98 บาทต่อปี มีการหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 38.52 โดยมีช่องทางในการรับข่าวสารเฉลี่ย 1.62 ช่องทาง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ยประมาณ 40.11 ปี ร้อยละ 85.66 เป็นประชาชนที่ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 ระดับทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมทัศนคติต่อการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.36 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.10 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร เฉลี่ย 3.17 ด้านครอบครัว 3.11 และด้านเพื่อน 3.02 ผลการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.90 ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง เฉลี่ย 2.83 และการรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน 2.96

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม ทักษะ การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยแต่ละกลุ่มมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือ รายได้ในครัวเรือน และมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน

3. ลักษณะทางสังคม

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 1 ตัวแปร คือ ช่องทางในการรับข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4. ทักษะต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าทักษะของประชาชนบ้านขุนแตะมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

จากการศึกษาวิจัยพบว่าการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของประชาชนบ้านขุนแตะมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. การรับรู้ความสามารถของตนเอง

จากการศึกษาวิจัยพบว่าการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองของประชาชนบ้านขุนแตะมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าประชาชนบ้านขุนแตะมีความกังวลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะหากเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากขาดระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพในชุมชนอื่น ๆ ที่มีการท่องเที่ยวแบบเดียวกัน นอกจากนี้ ประชาชนยังขาดความมั่นใจในตนเองในการดำเนินงาน เนื่องจากขาดประสบการณ์และทักษะที่จำเป็นในการจัดการการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จึงต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความรู้และอบรมพัฒนาทักษะการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการสนับสนุนด้านงบประมาณและการตลาดเพื่อส่งเสริมอาชีพท่องเที่ยวในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยอภิปรายผลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่ามีทั้งหมด 9 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน ช่องทางในการรับข่าวสาร

ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากผู้ที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี เป็นช่วงอายุที่มักมีประสบการณ์การทำงานมาพอสมควร มีความพร้อมทั้งในด้านการเงิน มีทักษะในการทำงานในช่วงอายุ 31-40 ปี หลายคนมีครอบครัว มีภาระทางการเงินที่ต้องดูแล เช่น ลูก หรือบ้าน บางคนต้องการหลีกเลี่ยงจากงานประจำที่กดดัน และมองหาอาชีพที่ทำให้มีเวลาคุณภาพมากขึ้น จึงได้เล็งเห็นถึงการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้และยังสามารถเป็นเจ้าของได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภมณฑ์ สมศิริ (2566) กล่าวว่า อายุ 31-40 ปีซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยสร้างเนื้อสร้างตัว เป็นวัยที่หน้าที่การงานเริ่มจะมั่นคง หลายคนเริ่มสร้างครอบครัว และมีภาระทางการเงินแล้วจึงอยากที่จะหาช่องทางรายได้เพิ่มเติม อีกทั้งคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีสังคม มีความสัมพันธ์แบบเครือข่าย มีพลังในการทำงาน เปิดรับและเรียนรู้ต่อสิ่งใหม่ ๆ ไม่ปิดกั้นตัวเอง กล้าได้กล้าเสีย จึงมีความที่อยากจะอยากทำหลาย ๆ สิ่งอยากเพื่อชีวิตของตัวเอง และสามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชน มีอายุเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ประชาชนในชุมชนอายุมากขึ้นมีความต้องการเพิ่มรายได้ และความมั่นคงในอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (Trivedi and Mehta, 2013) ที่ว่าด้วยมนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตัวเองทั้งสิ้นและความต้องการของมนุษย์มีหลายอย่างด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูงขึ้น เมื่อความต้องการในขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างพึงพอใจเสียก่อน

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีระดับการศึกษาเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นมักมีความคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจที่ดี สามารถมองเห็นโอกาสในการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้มากกว่าการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม และในพื้นที่ชุมชนบ้านขุนแตะมีโรงเรียนที่ให้การศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จึงทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อให้ระดับที่สูงขึ้นต้องเดินทางไปศึกษานอกพื้นที่ชุมชนทำให้เกิดการเปิดโลกทัศน์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์ (2552) ได้กล่าวว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีการตัดสินใจที่สุขุมมีเหตุผลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

จำนวนแรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากเนื่องจากการมีแรงงานในครัวเรือนที่มีจำนวนมากทำให้มีศักยภาพที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำ

ธุรกิจท่องเที่ยวควบคู่กับการทำเกษตรกรรม และสามารถแบ่งงานจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อใช้ทรัพยากรแรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาชีพกลุ่มการท่องเที่ยวเป็นช่องทางที่สามารถเพิ่มรายได้ ลดความเสี่ยงจากอาชีพหลัก และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้จำนวนแรงงานในครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับ Salmon and Tanguy (2016) ได้กล่าวว่า แรงงานในครัวเรือนในการทำเกษตรเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทสำคัญในการเป็นที่พึ่งแก่การทำงาน เป็นผู้นำทางแรงงานทางการเกษตรในท้องถิ่น สามารถสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการเกษตร และองค์กรเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายได้ในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มประชาชนในชุมชนมีกำลัง เวลาในการจัดการท่องเที่ยว ความพร้อมทั้งในแง่ของ เงินทุน แรงจูงใจ และความสามารถในการรับความเสี่ยง เพื่อเข้าร่วมอาชีพกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ช่วย เพิ่มรายได้ กระจายความเสี่ยง และพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์ (2552) ได้กล่าวว่า รายได้หรือโอกาสทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

ช่องทางในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีช่องทางในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยผ่านช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก ได้แก่ ความเชื่อถือและความไว้วางใจ ในความสัมพันธ์ของคนในชุมชน, วัฒนธรรมการบอกเล่าปากต่อปาก ที่ทำให้ข้อมูลน่าเชื่อถือ, การมองเห็นโอกาสทางเศรษฐกิจ จากการสร้างรายได้, แรงสนับสนุนจากคนในชุมชน ซึ่งสร้างความมั่นใจในการเข้าร่วม, ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ได้เผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชน และ การสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชน ที่ช่วยสร้างความร่วมมือและแรงผลักดันในการพัฒนาอาชีพร่วมกัน ช่องทางนี้จึงเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เนื่องจากความใกล้ชิด ความน่าเชื่อถือ และผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมที่สามารถเข้าใจและสื่อสารได้ง่ายในชุมชน จากการรับข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ พุฒิสรรค์ เครือคำ และคณะ (2559) ได้ศึกษากระบวนการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลเขตหนาวของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลเขตหนาวของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง และสอดคล้องกับ รัชชาติ พรธาดา (2558) ได้ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูก

ยางพาราของ เกษตรกรใน อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถอธิบายได้ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากผู้ที่อาศัยอยู่เป็นเวลานานมีความคุ้นเคยกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นแฟ้น ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน เห็นโอกาสทางเศรษฐกิจ และมีความภาคภูมิใจในบ้านเกิด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ช่วยสร้างแรงจูงใจให้เข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน สอดคล้องกับสุธาวิ กลิ่นอุบล (2563) ได้ศึกษาปัจจัยด้านระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาเงิน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุนิสา ฮวบกอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยว สามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มองเห็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ความยั่งยืน การมีส่วนร่วมในชุมชน และตัวอย่างความสำเร็จจากคนอื่น จะเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วม เพื่อร่วมพัฒนาชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกุลวดี ละม้ายเงิน และเทิดชาย ช่วยบำรุง (2559) ได้กล่าว ว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้ชุมชนรู้สึกได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภาษา มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ช่วยสร้างงานสร้างงานสร้างอาชีพ และก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งของชุมชน รบกวนวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน รวมถึงค่าครองชีพไม่ได้เพิ่มสูงขึ้นแต่การท่องเที่ยวก่อให้เกิดขยะเพิ่มมากขึ้น การจราจรภายในชุมชนมีความแออัด และก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวสอดคล้องกับ Lawson et al. (1998) ได้กล่าวว่า ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในชุมชนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ เช่น ด้านภาวะเศรษฐกิจ ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม สภาพทางสังคม

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวสามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนบ้านขุนแตะได้รับคำแนะนำจากครอบครัว เพื่อน และได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ ทำให้แรงจูงใจจากกลุ่มครอบครัว เพื่อน และองค์กร ความไว้วางใจและความเชื่อถือ แรงกดดันทางสังคม ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และการสนับสนุนจากกลุ่มอ้างอิง ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจและแรงจูงใจในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนมีผลทำให้ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Childers and Rao (1992) ได้กล่าวไว้ว่ากลุ่มอ้างอิงมีหลายประเภทด้วยกัน โดยที่ในแต่ละประเภทของกลุ่มอ้างอิงจะส่งผลกระทบต่อบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มปิด (Private group) ซึ่งคือ สมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ ครูอาจารย์ และเพื่อน ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยตรงและทำให้บุคคลมีบรรทัดฐาน ทศนคติ และค่านิยมต่อการตัดสินใจ

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวสามารถอธิบายได้ว่าถ้าประชาชนในชุมชนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองทำให้ประชาชนบ้านขุนแตะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในประสิทธิผลในการทำของตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนบ้านขุนแตะมองเห็นความก้าวหน้าและโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทำให้ประชาชนบ้านขุนแตะมีแนวโน้มต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งสอดคล้องกับ อรุณา บัวทอง และสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2558) ที่มาพบว่า การรับรู้ความสามารถตนเอง การกำหนดเป้าหมาย และบุคลิกภาพเชิงรุกพบว่า ตัวแปรทุกตัวมีอำนาจในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีประสิทธิผลในการทำงานสูงหรือกลุ่มที่มีประสิทธิผลในการทำงานต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความถูกต้องในการจำแนกกลุ่มที่มีประสิทธิผลในการทำงานสูงและกลุ่มที่มีประสิทธิผลในการทำงานต่ำ คือ ร้อยละ 67.3 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสิทธิผลในการทำงานสูงมากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิผลในการทำงานต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสามารถแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลักได้แก่

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะในชุมชน

ประชาชนบ้านขุนแตะมีความกังวลเรื่องปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะที่อาจเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนเคยเห็นปัญหาขยะสะสมและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมในพื้นที่อื่น ๆ ที่ทำการท่องเที่ยวโดยไม่มีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น ประชาชนจึงเสนอให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ เช่น การคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ และการสร้างจุดรวบรวมวัสดุรีไซเคิลเพื่อความยั่งยืน

2. การรับรู้ความสามารถของตนเอง

ประชาชนบ้านขุนแตะยังขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากขาดประสบการณ์ตรงและความรู้ที่จำเป็น เช่น การจัดการการท่องเที่ยว การบริการนักท่องเที่ยว และการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกท้อแท้และไม่พร้อมที่จะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ประชาชนจึงมีข้อเสนอแนะให้จัดหลักสูตรอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

การเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการพัฒนาทักษะบริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังรวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก และการการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก ดังนั้น ประชาชนจึงเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมอบรมและให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมและมั่นใจในการดำเนินงาน

โดยประชาชนบ้านขุนแตะมองเห็นโอกาสและความท้าทายของการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ยังคงมีความกังวลหลักใน 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อม การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการอบรมความรู้ การพัฒนาทักษะ และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาศักยภาพความพร้อมในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง เพื่อศึกษาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และสามารถนำมาเปรียบเทียบ เพื่อพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกัน
2. ควรวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อวัดถึงความความเข้าใจการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชน
3. ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำการวิจัยเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานโดยการศึกษาเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพควบคู่กัน เพื่อรายละเอียดของข้อมูล คุณภาพของงานวิจัย และความน่าเชื่อถือที่มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2526. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.
- กมลชนก จันทร์เกตุ. 2560. **การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2560. **หลักการของพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรรณิกา เรืองเดช. 2561. ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมในการป้องกันภาวะเมตา บอลิกซินโดรมของนักศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง. **วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร**, 20(1), 33-45.
- กุลวดี ละม้ายเงิน และ เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2559. ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทงจังหวัดสุพรรณบุรี. **Rajabhat J. Sci. Humanit**, 17(1), 190-199.
- เขมิกา ปาหา และ สุนิดา ปรีชาวงษ์. 2557. เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ. **วารสารพยาบาลตำรวจ**, 6(1), 157-169.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. 2566. **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570)**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- จารุณี สารนอก. 2553. **ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานการไฟฟ้า เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ชูชัย สมितिไกร. 2553. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. 2527. **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- โชติกา ชินธนนันท์. 2559. **การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการใช้งานต่อเนื่องที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเลียนแบบแบรนด์เนม ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- โชติกา ระโส. 2555. **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.**
ปริญญาพนธ์ปริญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัชชามน แสงสุข. 2550. **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง บุคลิกภาพ
พฤติกรรมจัดการและความสำเร็จในอาชีพของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม
โครงการ พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญาโท.**
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. 2560. **การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน Community Based Tourism
Management. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 13(2), 25-46.**
- ณัฐกานต์ รุ่งเรือง และ ลินจง โพชาวี. 2559. **องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผล
ต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและยั่งยืน คำตำบลแก่งเค็งอำเภอกุดข้าวปุ้น
จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 7(2), 199-213.**
- ดร.ณิ คลีบัวแก้ว. 2554. **การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานและการได้รับการ
พัฒนาการทำงานเป็นทีมที่พยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณี
พนักงานของฝ่าย ช่างซ่อมบำรุงอากาศยาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน).**
วิทยานิพนธ์ปริญาโท. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2528. **ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ
มารดาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- ดารณี พานทอง. 2542. **ทฤษฎีจูงใจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- ดาริน ปฏิเมธีภรณ์. 2556. **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการท
งานของพนักงาน บริษัท ขนส่งทางอากาศของเอกชนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร.**
สารนิพนธ์ปริญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภมณฑ์ สมศิริ. 2566. **มุมมองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ
ประเภท ธุรกิจขายตรง กรณีศึกษา ธุรกิจขายตรง (แอมเวย์). สารนิพนธ์ปริญาโท.**
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญทวี ชันทะ. 2550. **แรงจูงใจของ ผู้เข้ารับการอบรมอาชีพช่างอุตสาหกรรมหลักสูตรเข้าทำงาน
กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์ปริญาโท.**
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. **ระเบียบวิจัยทางสังคม. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.**
- ปณิศา มีจินดา. 2555. **พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.**
- ปพิชญา ศรีจันทร์. 2563. **แรงจูงใจและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบริษัทขนส่งแห่งหนึ่งใน**

- เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพล เปรมทองสุข. 2555. **แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษาในจังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. 2561. **แนวคิด หลักการ และกระบวนการวิจัย : เชิงปริมาณ คุณภาพและ ผสานวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- พิรญาณ์ ใจชื่น. 2561. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสมุนไพร ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.** การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พุดิสสรค์ เครือคำ, กุลธินี วัฒนิน, ศรณรังสรรค์ ไทยสมศรี และ วีรพันธ์ กันแก้ว. 2559. **รายงาน ฉบับสมบูรณ์ ประจำปี 2559 โครงการวิจัยที่ 3085-A064 กระบวนการตัดสินใจของ เกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลเขตหนาวในพื้นที่โครงการหลวง.** เชียงใหม่: มูลนิธิโครงการหลวง.
- รัฐชาติ พรรษา. 2558. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร ในอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ลัดดา กิติวิภาต. 2532. **ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำราและ อุปกรณ์การศึกษามหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และ สมบัติ ทีฆทรัพย์. 2560. **ระเบียบวิธีวิจัย จากแนวคิด ทฤษฎี สู่ภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี. 2538. **การรับรู้ความสามารถของตนในเรื่องอาชีพ : ตัวแปรที่น่าสนใจใน การศึกษาเกี่ยวกับอาชีพและการทำงาน.** วารสารจิตวิทยา, 2(1), 97-109.
- วิสุทธิณี ธาณิรัตน์. 2564. **การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา : กรณีศึกษา ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง.** วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 16(3), 71-84.
- วีระพล สุทธิพรพลากร และ เฉลียว แก่นจันทร์. 2538. **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของ องค์การชุมชนโครงการวนศาสตร์ชุมชนบนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่.** กรุงเทพฯ: สำนักอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้.
- ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม. 2547. **พฤติกรรมผู้บริโภค.** กรุงเทพฯ: แผนกตำราและคำสอน มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์. 2552. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต การศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.** สารนิพนธ์ปริญญาโท.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมยศ นาวิการ. 2536. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร**. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. 2551. **โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ บ้านขุนแตะ ต.ดอยแก้ว**

อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://www.chiangmai.go.th/project/kuntae.html> (1 กันยายน 2567).

..... 2566. **แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2566-2570)**. เชียงใหม่:

กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2563. **Review ประเด็น การส่งเสริมการท่องเที่ยว**

โดยชุมชน (Community Based Tourism). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สุขุมาล หอมวิเศษวงศา. 2558. อิทธิพลของทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อความสม่ำเสมอในการรับประทานยาในผู้ป่วยโรค
หลอดเลือดหัวใจ. **วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 27(3), 119-129.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.

สุดถนอม ตันเจริญ. 2560. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ของชุมชนบางขันแต่น จังหวัดสมุทรสงคราม. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**,
13(2), 1-24.

สุดารัตน์ เป้ทุ้ง. 2554. **ความหมาย องค์ประกอบ และลักษณะของทัศนคติ**. [ระบบออนไลน์].

แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/educationalpsychology2555/bth-thi-5-thvsdi-kar-reiyn-ru/5-2-xngkh-prakxbkhxng-thasnkhti> (1 มกราคม 2567).

สุธาวิ กลิ่นอุบล. 2563. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตาม
แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ต.ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี.

วารสารสังคมศาสตร์, 9(2), 108-118.

สุนิสา ฮวบกอง. 2556. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จ.สุพรรณบุรี**. การศึกษาอิสระปริญญาโท.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภาภรณ์ แก่นจันทร์. 2553. **ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความสามารถในการ
ปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) เขต 51**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวดี บุญมาจรินนท์, จันทรจิตต์ ฐนะศิริ และ มนรัตน์ ใจเอื้อ. 2565. การออกแบบประสบการณ์การ

- ท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี**, 19(2), 84-92.
- อภิดิฐ อุทิศธรรมศักดิ์. 2559. **ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา** การณศึกษาเพลินวาน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อรอุมา บัวทอง และ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2558. ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถตนเอง การกำหนดเป้าหมาย บุคลิกภาพเชิงรุกกับประสิทธิผลในการทำงาน ของพนักงานสถาบันการเงินแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**, 10(2), 212-226.
- อรุณวรรณ มุขแก้ว. 2557. การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลพรุใน อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 6(1), 123-133.
- อุทัยวรรณ จันทระภาพ. 2547. การรับรู้ลักษณะงาน การรับรู้ความสามารถในตนเอง แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พยาบาล โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุษา กล้าวิจารณ์. 2560. แนวทางสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์**, 1(2), 70-79.
- Ajzen, I. & Fishbein, M. 1980. **Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Alljit. 2565. การไหลตามกัน ใน Social โพสต์นั้นเราก็เห็นด้วย โพสต์นี้เราก็ชอบ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.alljitblog.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%84%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99/> (21 กรกฎาคม 2566).
- Bandura, A. 1986. The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. **Journal of Social and Clinical Psychology**, 4(3), 359-373.
- _____. 1997. **Self-efficacy: The exercise of control**. New York: Henry Holt & Co.
- Blackwell, R. D., Miniard, P. W. & Engel, J. F. 2006. **Consumer Behavior**. Thomson Business and Economics.
- Childers, T. L. & Rao, A. R. 1992. The Influence of Familial and Peer-Based Reference Groups on Consumer Decisions. **Journal of Consumer Research**, 19(2), 198-211.

- English, H. B. & English, A. C. 1958. **A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms: A Guide to Usage**. London: Longmans, Green.
- Google Maps. 2565. **แผนที่ตำบลดอยแก้ว**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.google.co.th/maps/@18.379327,98.5039939,12z?hl=th> (10 ตุลาคม 2565).
- Hawkins, D. I. & Mothersbaugh, D. L. 2010. **Consumer Behavior: Building Marketing Strategy**. New York: McGraw-Hill Irwin.
- Kelman, H. C. 1974. Attitudes are alive and well and gainfully employed in the sphere of action. **American Psychologist**, 29(5), 310-324.
- Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J. & Wong, V. 2002. **Principles of Marketing**. . 3rd European Edition. London: Prentice-Hall.
- Lawson, R. W., Williams, J., Young, T. & Cossens, J. 1998. A comparison of residents' attitudes towards tourism in 10 New Zealand destinations. **Tourism Management**, 19(3), 247-256.
- Mun, N. L. 1962. **Introduction to Psychology**. Boston: Houghton Muffin Co. Ltd.
- Oppenheim, I. 1976. **Management of the Modern Home**. 2nd ed. New York: Macmillan.
- Peter, J. P. & Olson, J. C. 2010. **Consumer Behavior & Marketing Strategy**. New York: McGraw-Hill.
- Salmon, C. & Tanguy, J. 2016. Rural Electrification and Household Labor Supply: Evidence from Nigeria. **World Development**, 82(48-68).
- Sherif, M. 1956. Experiments in Group Conflict. **Scientific American**, 195(5), 54-59.
- Simon, H. A. 1977. **The New Science of Management Decision**. New York: Prentice Hall.
- Solomon, M. R. 2009. **Consumer Behavior: Buying, Having, and Being**. London: Pearson/Prentice Hall.
- TAT Review. 2561. **การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเรื่องใกล้ตัวกว่าที่คิด**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.tatreviewmagazine.com/article/community-based-tourism/> (1 มีนาคม 2566).
- Taylor, K. M. & Betz, N. E. 1983. Applications of self-efficacy theory to the understanding and treatment of career indecision. **Journal of Vocational**

Behavior, 22(1), 63-81.

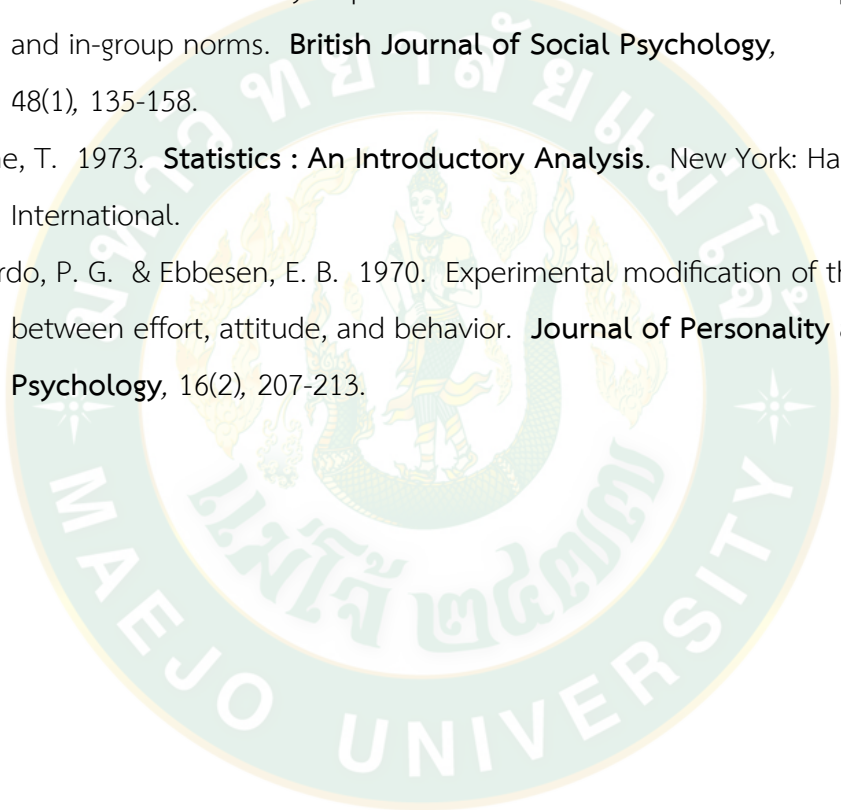
Thurstone, L. L. & Chave, E. J. 1966. **The Measurement of Attitude**. Chicago: The University of Chicago Press.

Trivedi, A. J. & Mehta, A. 2013. Maslow's Hierarchy of Needs - Theory of Human Motivation. **Internation Jouranl of Research in all Subjects in Multiu Languages**, 7(6), 38-41.

White, K. M., Smith, J. R., Terry, D. J., Greenslade, J. H. & McKimmie, B. M. 2009. Social influence in the theory of planned behaviour: The role of descriptive, injunctive, and in-group norms. **British Journal of Social Psychology**, 48(1), 135-158.

Yamane, T. 1973. **Statistics : An Introductory Analysis**. New York: Harper International.

Zimbardo, P. G. & Ebbesen, E. B. 1970. Experimental modification of the relationship between effort, attitude, and behavior. **Journal of Personality and Social Psychology**, 16(2), 207-213.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ
ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

วัน/เดือน/ปีตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ

จังหวัด เบอร์โทร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่โดยข้อมูลที่ได้นำไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท ของนางสาว ธัญญา เตียวย่อง สาขาส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ข้อมูลส่วนที่สำคัญของท่านจะถูกปกปิดเป็นความลับ จึงขอความกรุณาให้ท่านกรอกข้อมูลตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และลักษณะทางสังคมของประชาชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะของการต่อเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ท่านตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือไม่ ?

☐ ตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

เหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

☐ ตัดสินใจไม่เข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

เหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และลักษณะทางสังคมของประชาชนใน

ชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

ลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานะภาพการสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ แยกกันอยู่

☐ หม้าย

☐ หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษาของท่าน

☐ ต่ำกว่าระดับประถม☐ ระดับประถม☐ มัธยมศึกษา

ตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.☐ อนุปริญญา/ปวส.☐ ปริญญาตรี☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน (รวมทั้งตัวท่านด้วย)

6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน(รวมทั้งตัวท่านด้วย)

7. พื้นที่ถือครองในครัวเรือน.....ไร่

8. รายได้ในครัวเรือน.....บาท/ปี

9. ภาระหนี้สิน

☐ ไม่มีหนี้สิน☐ มีหนี้สิน

ลักษณะทางสังคม

10. ช่องทางในการรับข่าวสารในการท่องเที่ยวโดยชุมชน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ☐ เจ้าหน้าที่เอกชน☐ โทรศัพท์☐ สื่อออนไลน์☐ วารสาร/หนังสือพิมพ์☐ เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง☐ อื่น ๆระบุ.....

11. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชน.....ปี

() เป็นประชาชนดั้งเดิม

() เป็นประชาชนที่ย้ายมาจากที่อื่น ๆ

12. การได้รับการฝึกอบรม ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา

() ไม่เคย

() เคย

() 1.เข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ครั้ง/ปี

() 2.เข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านอื่น ๆ ครั้ง/ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1. ทศนคติต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง: ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ระดับคะแนนความเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้แก่คนส่วนใหญ่ในชุมชน					
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม					
3. การท่องเที่ยวทำให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสะดวกขึ้น					
4. การท่องเที่ยวช่วยทำให้คนในชุมชนไม่ย้ายถิ่นออกไปทำงานที่อื่น ๆ					
5. การท่องเที่ยวช่วยให้คนในชุมชนยังคงอาชีพเดิมอยู่ได้					
6. ชุมชนของท่านมีสิ่งที่น่าสนใจควรค่าแก่การมาเยี่ยมชม					
7. ท่านอยากจะเชิญชวนให้คนภายนอกมาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน					
8. การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดรายได้จากการขายสินค้าการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง					
9. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการทำของฝากประเภทอาหารจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว					
10. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านรู้จักการพัฒนาที่ฝึกในลักษณะต่างให้แก่นักท่องเที่ยว					
11. การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้ในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว					

2. การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิงในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลตอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง: ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	คัดลอกตามมากที่สุด
4	หมายถึง	คัดลอกตามมาก
3	หมายถึง	คัดลอกตามปานกลาง
2	หมายถึง	คัดลอกตามน้อย
1	หมายถึง	คัดลอกตามน้อยที่สุด

การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง	ระดับความคัดลอกตาม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านองค์กร					
1.1. ชุมชนมีส่วนช่วยให้ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
1.2. สถาบันทางการเงิน เช่น ธกส. ช่วยในการสนับสนุนต้นทุนในการทำแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน					
1.3. สถาบันทางการศึกษามีส่วนช่วยหรือสนับสนุนทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
1.4. การรวมกลุ่มในชุมชนทำให้ท่านสนใจตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
1.5. ข่าวสารจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ท่านสนใจที่จะตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2. ด้านครอบครัว					
2.1. การโน้มน้าวของคนในครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2.2. ครอบครัวเข้าใจที่ท่านเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2.3. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2.4. ความหวังของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	ระดับความคล้อยตาม				
	5	4	3	2	1
2.5. การเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว					
3. ด้านเพื่อน					
3.1. คำแนะนำของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.2. การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของเพื่อน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของท่าน					
3.3. การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนของท่าน เป็นผลมาจากการทำตามพฤติกรรมเพื่อนในกลุ่ม					
3.4. ในกลุ่มเพื่อนที่มีอาชีพที่ดีและมั่นคงเป็นที่ชื่นชมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.5. การชักชวนของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					

3. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลตอยแก้ว อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง: ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	รับรู้มากที่สุด
4	หมายถึง	รับรู้มาก
3	หมายถึง	รับรู้ปานกลาง
2	หมายถึง	รับรู้น้อย
1	หมายถึง	รับรู้น้อยที่สุด

การรับรู้ความสามารถของตนเอง	ระดับการรับรู้ ความสามารถของตนเอง				
	5	4	3	2	1
1. ความเชื่อมั่นในตนเอง					
1.1. ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้					
1.2. ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นจากการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้					
1.3. ท่านรับรู้ว่าคุณสามารถยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เจริญก้าวหน้าได้					
1.4. ท่านรับรู้ว่าคุณประสพการณ์และความรู้ที่ท่านมีสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนได้					
1.5. ท่านรับรู้ว่าคุณรู้สึกท้อแท้และขาดความมั่นใจเมื่อเจอปัญหา					
2. การรับรู้ในการเข้าร่วมกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2.1. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนได้					
2.2. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้ที่จะขยายกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่ชุมชนโดยรอบได้เป็นอย่างดี					
2.3. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างดี					

การรับรู้ความสามารถของตนเอง	ระดับการรับรู้ ความสามารถของตนเอง				
	5	4	3	2	1
2.4. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					
2.5. ท่านรับรู้ว่าคุณมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างดี					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหา และอุปสรรคที่กระทบต่อการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ ในการตัดสินใจเข้าร่วมอาชีพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณกรรณการออกแบบสอบถามการวิจัยนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

นางสาวธัญญา เตียวย่อง

เกิดเมื่อ

21 พฤษภาคม 2539

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสภาราชนี จังหวัดตรัง

พ.ศ. 2559 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสภาราชนี จังหวัดตรัง

พ.ศ. 2563 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมยางพารา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

